

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 31.1.2006
KOM(2006) 16 lõplik

2006/0006 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide
kooskõlastamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad**

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1) ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjendused ja eesmärgid**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 89 on sätestatud, et nimetatud määruse rakenduseeskirjad kehtestatakse hilisema määrusega.

- **Üldine taust**

Sotsiaalkindlustuse siseriiklike süsteemide kooskõlastamise eeskirjad kuuluvad isikute vaba liikumise raamistikku ja peaksid kaasa aitama EL piires liikuvate Euroopa kodanike elatustaseme ja töötingimuste parandamisele. Praegu on kooskõlastamine tagatud määrusega (EMÜ) nr 1408/71 ja selle rakendusmäärusega (EMÜ) nr 574/72. Määruse (EÜ) nr 883/2004 eesmärk on määruse (EMÜ) nr 1408/71 asendamine. Siiski saab määruse (EÜ) nr 883/2004 uute kooskõlastamiseeskirjade kohaldamine toimuda vaid siis, kui vastu on võetud asjaomane rakendusmäärus, millega asendatakse määrus (EMÜ) nr 574/72. Vormi poolest vastab õigusakti ettepanek praegu kehtivale õigusaktile. Sisuliselt on selle eesmärk olemasolevate eeskirjade ajakohastamine ja lihtsustamine.

- **Ettepanekus käsitletavas valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Määrus (EMÜ) nr 574/72, millega on kehtestatud määruse (EMÜ) nr 1408/71 rakendamise kord, viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 647/2005, ELT L 117, 4. mai 2005.

Sarnasus: nii määruse (EMÜ) nr 574/72 kui ka käesoleva ettepaneku eesmärk on kehtestada sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise määruse rakenduseeskirjad.

Erinevus: ettepaneku eesmärk on lihtsustada ja ajakohastada määruse (EMP) nr 574/72 sätteid, eelkõige tugevdades koostööd sotsiaalkindlustusasutuste vahel ja parandades sotsiaalkindlustusasutuste vahelise andmetevahetuse meetodeid.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega**

Ei kohaldata.

2) KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

- **Konsulterimine huvitatud isikutega**

Kasutatud konsultatsioonimeetodid, peamised sihtvaldkonnad ja vastajate üldiseloomustus

Rakendusmääruse ettepaneku peamine eesmärk on konkreetselt kindlaks määrata vajalikud menetlused algmääruse põhimõtete elluviimiseks määruse kasutajate, kodanike ja liikmesriikide sotsiaalkindlustusasutuste jaoks. Näiteks vanaduspensioni valdkonnas tuleb täpsustada, millised toimingud peab kindlustatu tegema, et taotle

oma pensioni kindlaksmääramist, millisele asutusele peab ta taotluse esitama, kui ta töötab mitmes liikmesriigis, kuidas asutused peavad omavahel teavet jagama, et võtta arvesse huvitatud isiku täielikku teenistuskäiku, ja kuidas arvutada välja makstava pensioni summa. Et töötada välja konkreetsed ettepanekud asutustevahelise igapäevase koostöö paremaks korraldamiseks määruse (EÜ) nr 883/2004 soodustatud isikute huvides, on toimunud palju konsultatsioone liikmesriikide sotsiaalkindlustuse valdkonna ekspertidega. Nende eesmärk oli peamiselt saada eksperthinnanguid kõige kohasemal tasandil, eelkõige sotsiaalkindlustusasutuste tasandil. Selleks on loodud mitmeid töörühmi vastavalt eri sotsiaalkindlustusskeemidega kaetud riskidele: haigused, tööõnnetused, kutsehaigused, invaliidsus, vanadus, töötus, perehüvitised.

Lisaks on nii komisjoni talitused kui ka võõrtöötajate sotsiaalkindlustuse halduskomisjoni (CASSTM) sekretariaat ning CASSTMi tehniline ja kontrollnõukogu pidevas ja tihedas kontaktis liikmesriikide poolt kooskõlastamiseskirjade elluviimiseks määratud ekspertidega.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Koostatud on ekspertide töörühmad. Üks üldküsimustega tgelev töörühm, kelle konkreetsem ülesanne on teha ettepanekuid rakendusmääruse struktuuri ja üldise suuna kohta, esitas suuniseid sisaldava mitteametliku koondaruande. Suuremat osa neist suunistest on ettepanekus järgitud.

• **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Asjaomased teadus-/ekspertiisivaldkonnad

Sotsiaalkindlustus

Kasutatud meetodid

Töörühmad, mis koosnevad sotsiaalkindlustuse eri harude ekspertidest: haiguskindlustus, tööõnnetused, kutsehaigused, invaliidsus, vanadus, töötus, perehüvitised.

Peamised organisatsioonid/ekspertid, kellega konsulteeriti

Liikmesriikides toimus palju konsultatsioone sotsiaalkindlustusvaldkonna ekspertidega. Nende eesmärk oli peamiselt saada eksperthinnanguid kõige kohasemal tasandil, eelkõige sotsiaalkindlustusasutuste tasandil. Selleks on loodud mitmeid töörühmi vastavalt eri sotsiaalkindlustusskeemidega kaetud riskidele: haigused, tööõnnetused, kutsehaigused, invaliidsus, vanadus, töötus, perehüvitised.

Kokkuvõte saadud ja kasutatud arvamustest

Võimalike tõsiste ja pöördumatute tagajärgedega ohtude olemasolu ei mainitud.

Vajadus lihtsustada menetlusi määruse kasutajate, sotsiaalkindlustusasutuste, pädevatele ametiasutuste, tööandjate ja kindlustatute, palgatöötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate

jaoks ning muuta selgemaks nende osaliste õigused ja kohustused sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamises.

Ekspertarvamuse avalikustamiseks kasutatud vahendid

Arvestades teema tehnilist iseloomu ja saadud ekspertarvamuste mitteametlikku laadi, ei ole aruandeid avalikustatud.

• **Mõju hindamine**

Rakendusmäärus on dokument, mis võimaldab kodanikel määruse (EÜ) nr 883/2004 edusammudest kasu saada. On vaja oodata algmäärusest ja selle rakendusmäärusest koosneva õigusakti vastuvõtmist, et uuendatud eeskirjad saaksid avaldada oma mõju kodanike õiguste ajakohastamise, lihtsustamise ja parandamise näol. Praegu kehtivad määrused (EMÜ) nr 1408/71 ja 574/72 asendatakse seega määrusega (EÜ) nr 883/2004 ja selle rakendusmäärusega. Praeguse olukorraga võrreldes ei tohiks neil õigusaktidel olla negatiivset mõju sotsiaalkindlustus- ja valitsusasutuste, töötajate ja tööandjate töökoormusele ja kuludele. Vastupidi, kuna uute reeglite eesmärk on parandada sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamist ja lihtsustada menetlusi kõigi määruse kasutajate huvides, on nende vastuvõtmine võrreldes praegu kohaldatavate eeskirjadega kõigile kasulik. Praegusel etapil on raske mõõta uutest eeskirjadest tulenevat tootlikkuse kasvu sotsiaalkindlustusasutuste, tööandjate, eelkõige VKEde ning kindlustatute, palgatöötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate puhul. Kavandatud meetmete eesmärk on kodanikele pakutavate teenuste parandamine. Kavandades eelkõige meetmeid selleks, et lühendada mitmes liikmesriigis töötanud isikutele pensionide arvutamiseks ja väljamaksmiseks vajaminevat aega, on käesolev ettepanek suunatud vaba liikumise tingimuste parandamisele Euroopa Liidus.

Lisaks kuuluvad käesolevad ettepanekud e-valitsuse konteksti, kuna elektrooniliste vahendite kasutamine teabevahetuseks sotsiaalkindlustusasutuste vahel on menetluste kiirendamise üks peamisi aspekte. Lisaks on elektrooniliste vahendite kasutamise olulisust institutsioonidevahelises andmevahetuses seoses hiljuti CASSTMis vastu võetud tegevusplaaniga tunnistanud kõik liikmesriigid.

3) ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

• **Kokkuvõtte kavandatud meetmetest**

Määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustuse siseriiklike süsteemide kooskõlastamise kohta) rakendusmääruse ettepaneku eesmärk on lõpule viia praegu kohaldatavate sätete (määrus (EMÜ) nr 1408/71 ja selle rakendusmäärus (EMÜ) nr 574/72) ajakohastamine ja lihtsustamine. Kõnealune õigusakt on oluline element isikute vaba liikumise kindlustamises Euroopa Liidu piires.

Selle eesmärk on määrata kindlaks konkreetsed menetlused määruse (EÜ) nr 883/2004 sätete elluviimiseks kõigile asjaosalistele: kindlustatud isikud, liikmesriikide sotsiaalkindlustusasutused ja pädevad asutused.

Ettepanekuga täiendatakse määruses (EÜ) nr 883/2004 saavutatud ajakohastamistegevust ja püütakse parandada praegusi menetlusi, lihtsustades neid ja selgitades olemasolevaid sätteid paljudes valdkondades. Selles suhtes püütakse

ettepanekuga tuua vajalike menetluste kaudu selgemalt välja eri asjaosaliste õigused ja kohustused.

Ettepaneku eesmärk on ühtlasi teha kõik järeldused määruses (EÜ) nr 883/2004 osutatud eri asjaosaliste vahelise koostöö süvendamisest.

Asjaolu, et määrus (EÜ) nr 883/2004 puudutab edaspidi kõiki Euroopa kodanikke, kuna see hõlmab ka mittetöötavaid isikuid, nõuab liikmesriikide sotsiaalkindlustusasutuste vahelise koostöö viiside ja menetluste ajakohastamist.

Väga konkreetselt tuleb kindlustatud isikute jaoks lihtsustada kehtivaid menetlusi ning kiirendada vastamistähtaega ja piiriüleste olukordade menetlemist eri sotsiaalkindlustusliikidega tegelevate asutuste poolt: haigused, tööõnnetused, kutsehaigused, invaliidsus, vanadus, töötus, perehüvitised.

See eesmärk nõuab erilise rõhu asetamist moodsate infovahetusmeetodite kasutamisele. Elektrooniline andmevahetus asutuste vahel on möödapääsmatu, et lihtsustada koordineerimiseks vajalike andmete edastamist ja eelkõige kindlustatute õiguste kindlaksmääramist ja väljaarvutamist.

- **Õiguslik alus**

EÜ asutamislepingu artiklid 42 ja 308.

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse sedavõrd, kui võrd ettepanek ei käsitle ühenduse ainupädevusse kuuluvaid valdkondi.

Ettepaneku eesmärke ei ole võimalik liikmesriikide tegevusega piisaval määral saavutada järgmistel põhjustel.

Kavandatud eesmärki, nimelt rakenduseeskirjade vastuvõtmist, et tagada sotsiaalkindlustuse kooskõlastamise meetmed, ei ole võimalik liikmesriikide tegevusega piisaval määral saavutada, nagu on selgelt rõhutatud ka määruses (EÜ) nr 883/2004 (põhjendus 45). Asutamislepingu artiklis 42 on sätestatud, et sotsiaalkindlustuse valdkonnas võtab nõukogu meetmeid, mis on vajalikud töötajate liikumisvabaduse tagamiseks.

Need sätted said kooskõlastamismääruse kuju, mille reguleerimisala on järk-järgult laiendatud füüsilisest isikust ettevõtjatele, üliõpilastele, pensionäridele, riigiametnikele ja nüüdsest kõigile kindlustatud isikutele.

Oma olemuselt on määruse eesmärk vaid määrata kindlaks sellega hõlmatud isikutele vajalikud meetmed reisimiseks, viibimiseks või elamiseks teises liikmesriigis, nii et nad ei kaotaks oma õigusi sotsiaalkindlustusele. Et tagada õiguste säilimine, on määruses sätestatud tingimused, mis vastavad eri sotsiaalkindlustusliikide erilistele vajadustele. Siiski sisaldab määrus ka üldpõhimõtteid, mis võimaldavad kooskõlastamisel toimida. Nende põhimõtete hulgas on rakendusaktide ühtsus, asjaolude sarnastamine ja võrdne

kohtlemine. Liikmesriigid peavad neid järgima, kuid siiski on nad ainsana pädevad määratlema, korraldama ja rahastama oma siseriiklikke sotsiaalkindlustussüsteeme.

Kui tegemist on piiriüleste juhtumitega, ei tohi ükski riik tegutseda üksi. Olemasolevad kahepoolsed konventsioonid on asendatud kooskõlastamismäärusega, mis on sel moel võimaldanud lihtsustamist ja kindlustatud isikute võrdset kohtlemist, kusjuures järgitakse kõiki kohaldatavaid riiklikke sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte.

Ettepaneku eesmärke on võimalik paremini saavutada ühenduse meetmega järgmistel põhjustel.

Riikide sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamisel on mõtet vaid ühenduse tasandil: selle alus ja põhjendus on isikute vaba liikumine Euroopa Liidu territooriumil.

Kõnealune määrus puudutab iga Euroopa kodanikku, kes mis tahes põhjustel Euroopa Liidu piires liigub.

Liikmesriigid on ainsana pädevad oma riiklikke sotsiaalkindlustussüsteeme kehtestama, korraldama ja rahastama.

Ettepanek on seega subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega järgmistel põhjustel.

Liikmesriigid, pädevad asutused ja sotsiaalkindlustusasutused jäävad ainsana vastutavaks oma siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamise ja rahastamise eest.

Menetluste parandamine ja eri osapoolte õiguste ja kohustuste selgitamine võivad pakkuda halduskulude kokkuhoidu (sotsiaalkindlustusasutuste vastastikuste nõuete hüvitamine) ja tõhusat vastust kodanike vajadustele (tagasimaksete ja hüvitiste maksetähtaegade lühendamine). Asutustevahelise koostöö tõhustamine on oluline tegur võitluses pettuste ja kuritarvituste vastu.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt(id): määrus.

Muud õigusaktid ei oleks asjakohased järgmistel põhjustel.

Olemasoleva õigusakti ajakohastamine, nimelt määruse (EMÜ) nr 574/72, mis on määruse (EMÜ) nr 1408/71 rakendusmäärus, asendamine määrusega (EÜ) nr 883/2004. Tuleb meelde tuletada, et määrus (EMÜ) nr 1408/71 on kooskõlastamismäärus, mitte ühtlustamismäärus, kuna liikmesriigid on ainsana pädevad oma sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamisel ja rahastamisel. Kooskõlastamismääruse valik selleks, et säilitada sotsiaalkindlustuse õigused kindlustatutele, kes teostavad asutamislepinguga tagatud isikute vaba liikumise õigust, on kooskõlas kavandatud eesmärgiga, mis on seadusandja poolt määratletud asutamislepingu artiklis 42.

4) MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

5) TÄIENDAV TEAVE

- **Simulatsioon, katsejärg ja üleminekuperiood**

Ettepaneku jaoks oli või on ette nähtud üleminekuperiood.

- **Lihtsustamine**

Ettepanek toob kaasa õigusliku raamistiku lihtsustamise, võimuorganite suhtes (riiklikud või Euroopa asutused) kohaldatavate haldusmenetluste lihtsustamise, eraettevõtete ja eraisikute suhtes kohaldatavate haldusmenetluste lihtsustamise.

Ettepaneku lihtsustamine, lisade kaotamine.

Elektrooniliste teabevahetusmeetodite kasutamine ja töö elektrooniliste dokumentidega, et teabevahetust lihtsustada.

Sotsiaalkindlustusasutuste vahelise koostöö tõhustamine, et menetlused ei jääks esmajoonel kindlustatute kanda. Eri osapoolte rollide selgitamine.

- **Euroopa Majanduspiirkond**

Käesolev õigusakti eelnõu kuulub EMP lepinguga hõlmatud valdkonda ja seda tuleb seega laiendada Euroopa Majanduspiirkonnale.

- **Ettepaneku üksikasjalik selgitus peatükkide või artiklite kaupa**

Ettepanek rakendusmääruse kohta järgib määruse (EÜ) nr 883/2004 struktuuri; I jaotis: „Üldsätted”, II jaotis: „Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine”: seejärel III jaotis, mis sisaldab eri liiki hüvitiste suhtes kohaldatavaid erisätteid: haigushüvitised, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised; hüvitised tööõnnetuste ja kutsehaiguste korral; matusetoetused; invaliidsushüvitised, vanaduspensionid ja toitjakaotuspensionid; töötushüvitised; perehüvitised; IV jaotis „Finantssätted”, V jaotis „Muud sätted, ülemineku- ja lõppsätted”. Käesolev rakendusmäärus võimaldab alustada määruse (EÜ) nr 883/2004 kohaldamist. Siiski, arvestades vajadust teavitada piisavalt kõiki osapooli, keda käesolev määrus puudutab, ja mitte tekitada raskusi eelkõige asutustevahelise raamatupidamise aruannete kinnitamise puhul, on uute sotsiaalkindlustusskeemide ühenduse tasandil kooskõlastamise sätete kohaldamise alustamiseks ette nähtud vähemalt kuuekuuline ajavahemik.

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koostööstamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad

EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 42 ja 308,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 883/2004¹ sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta,² eriti selle artiklit 89,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,³

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust,⁴

toimides asutamislepingu artiklis 251⁵ sätestatud korras

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EÜ) nr 883/2004 ajakohastatakse liikmesriikide siseriiklike sotsiaalkindlustusskeemide koostööstamise eeskirju, täpsustades vajalikud rakendusmeetmed ja menetlused ning püüdes neid kõigi asjaosaliste huvides lihtsustada. On vaja kehtestada selle rakenduseeskirjad.
- (2) Tõhusama ja tihedama koostöö korraldamine sotsiaalkindlustusasutuste vahel on oluline tegur, et võimaldada määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikutel oma õigusi võimalikult kiiresti ja parimatel tingimustel kasutada.
- (3) Elektrooniliste vahendite kasutamine on kohane kiireks ja usaldusväärseks andmevahetuseks liikmesriikide asutuste vahel. Nende andmete elektrooniline töötlemine peab kaasa aitama menetluste kiirendamisele asjaomaste isikute jaoks. Lisaks peavad nende suhtes kehtima kõik tagatised, mis on ette nähtud ühenduse sätetes üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus sotsiaalkindlustussüsteemide koostööstamise kohta, ELT L 166, 30.4.2004, parandus ELT L 200, 7.6.2004.

² ELT L 166, 30.4.2004, lk 1, parandus ELT L 200, 7.6.2004, lk 1.

³ ELT C [...], [...], lk [...].

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

- (4) Andmete, sealhulgas ajakohastamist võimaldaval kujul esitatud elektrooniliste andmete kättesaadavus liikmesriikide asutuste kohta, kes võivad sekkuda määruse (EÜ) nr 883/2004 kohaldamisse, peab lihtsustama andmevahetust liikmesriikide asutuste vahel. See lähenemine, mis tähtsustab puhtalt faktilise teabe olulisust ning selle kiiret kättesaadavust kodanikele, on oluline lihtsustus, mis tuleb sätestada käesoleva määrusega.
- (5) Mõningate menetluste tõhustamine peab lisama määrusele (EÜ) nr 883/2004 kasutajate jaoks õiguskindlust ja läbipaistvust. Eelkõige peab ühiste tähtaegade kinnitamine teatavate kohustuste täitmiseks või haldusetaappide läbimiseks kaasa aitama kindlustatud isikute ja asutuste vaheliste suhete selgitamisele ja struktureerimisele.
- (6) Liikmesriikidel, nende pädevatel asutustel ja sotsiaalkindlustusasutustel peab olema võimalus omavahel kokku leppida lihtsustatud menetlustes ja halduskorras, mida igäiks neist peab kõige tõhusamaks ja kohasemaks oma sotsiaalkindlustussüsteemis. Siiski ei tohi sellised kokkulepped mõjutada määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikute õigusi.
- (7) Sotsiaalkindlustuse valdkonnale omane keerukus nõuab kõigilt liikmesriikide asutustelt erilisi jõupingutusi kindlustatud isikute huvides, et ei kahjustataks isikuid, kes ei ole edastanud oma taotlust või vajalikku teavet asutusele, kes on volitatud seda taotlust menetlema vastavalt määruses (EÜ) 883/2004 ja käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele ja korrale.
- (8) Et määrata kindlaks pädev asutus, st asutus, kelle õigust kohaldatakse või kellel lasub kohustus teatavaid hüvitisi maksta, peavad mitme liikmesriigi asutused analüüsima kindlustatud isiku ja tema pereliikmete objektiivset olukorda. Et tagada asjaomaste isikute kaitse selle möödapääsmatu asustevahelise teabevahetuse ajal, tuleb ette näha nende ajutine kuulumine ühe riigi sotsiaalkindlustusõiguse alla.
- (9) Paljude käesolevas määruses sätestatud meetmete ja menetluste eesmärk on lisada läbipaistvust kriteeriumidele, mida liikmesriikide asutused peavad määruse (EÜ) nr 883/2004 järgimisel rakendama. Need täpsustused tulenevad Euroopa Ühenduste Kohtu praktikast, halduskomisjoni otsustest ning enam kui kolmekümneaastasest sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise kogemusest asutamislepinguga ettenähtud põhivabaduste raames.
- (10) Määruse (EÜ) nr 883/2004 reguleerimisala laiendamine kõigile kindlustatud isikutele, kaasa arvatud mittetöötavad isikud, nõuab nende isikute jaoks teatavaid erilisi eeskirju ja menetlusi, eelkõige selleks, et määrata kindlaks kohaldatav õigus, et võtta arvesse laste kasvatamisele pühendatud aeg isikute puhul, kes ei ole kunagi teinud palgatööd või tegelnud ettevõtlusega liikmesriikides, kus nad on elanud.
- (11) Teatavad menetlused peavad peegeldama ka nõudmist jaotada kohustused liikmesriikide vahel võrdselt. Eelkõige haiguskindlustuse valdkonnas tuleb nende menetluste puhul arvesse võtta ühelt poolt nende liikmesriikide olukorda, kes kannavad kindlustatud isikute vastuvõtuga seotud kulud, andes nende käsutusse oma tervishoiusüsteemi, ja teiselt poolt nende liikmesriikide olukorda, kelle asutused kannavad oma kindlustatud kodanike mitterahaliste hüvitiste kulud, kui need hüvitised on saadud muus liikmesriigis kui elukohariik.

- (12) Lähtudes määrusest (EÜ) nr 883/2004, tuleb selgitada mitterahaliste haigushüvitistega seotud kulutuste kandmise tingimusi plaanilise ravi raames teises liikmesriigis, st juhul, kui kindlustatud isik läheb ravile muusse liikmesriiki kui see, kus ta on kindlustatud või alaliselt elab. Täpsustatakse kindlustatud isikute kohustusi seoses eelneva loa taotlemisega ning asutuste kohustusi patsiendi suhtes seoses loa andmise tingimustega. Samuti on täpsustatud loa alusel teises liikmesriigis saadud ravi rahalise kulu kandmise tagajärjed.
- (13) Liikmesriikide asutuste vaheliste võlanõuete maksetähtaegade lühendamisele suunatud menetluste kitsendamine on oluline, et säilitada usalduslikud suhted ja järgida liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide suhtes kehtivat hea juhtimistava nõuet. Seega tuleb tõhustada nõuete menetlemisega seotud toiminguid haigus- ja töötushüvitiste kontekstis.
- (14) Kuna määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud sotsiaalkindlustusskeemid tuginevad kõigi kindlustatute solidaarsusele, tuleb ette näha vahendid alusetult eraldatud hüvitistega seotud võlakohustuste või maksmata sissemaksete tõhusamaks sissenõudmiseks. Vastastikuse abistamise korda asutuste vahel tuleb selgitada, juhindudes nõukogu 15. märtsi 1976. aasta direktiivis 76/308/EMÜ⁶ (vastastikuse abi kohta teatavate sissemaksete, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel) ettenähtud sätetest, et paremini kaitsta liikmesriikide finantshuve, korraldades koostööd eelkõige maksuasutuste vahel.
- (15) Kindlustatud isikute teavitamine nende õigustest ja kohustustest on oluline eeltingimus usaldusliku suhte kujundamiseks pädevate ametiasutuste ja liikmesriikide asutustega.
- (16) Kuna kavandatud määruse eesmärke, nimelt kooskõlastamismeetmete vastuvõtmist, et tagada isikute vaba liikumise tegelik toimimine, ei suuda liikmesriigid piisaval määral teostada ning need on seega oma mõju või ulatuse tõttu paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Vastavalt nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttele ei lähe käesolev määrus kaugemale nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust.
- (17) Käesolev määrus peab asendama nõukogu 21. märtsi määruse (EMÜ) nr 574/72, millega on kehtestatud määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes) rakendamise kord,⁷

⁶ EÜT L 73, 19.3.1976, lk 18, viimati muudetud nõukogu 15. juuni 2001. aasta direktiiviga 2001/44/EÜ (EÜT L 175, 28.6.2001, lk 7).

⁷ EÜT L 74, 27.3.1972, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 647/2005 (EÜT L 28, 30.1.1997, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS – ÜLDSÄTTED

I peatükk – Mõisted

Artikkel 1 *Mõisted*

1. Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 mõisteid.
2. Lisaks lõikes 1 osutatud mõistetele kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) *juurdepääsupunkt* – liikmesriigi pädeva ametiasutuse nimetatud üksus, kelle ülesanne on elektroonilisel teel saata ja vastu võtta määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse kohaldamiseks vajalikke andmeid ühise võrgu kaudu, kus vahetatakse andmeid ühelt poolt liikmesriigi pädevate ametiasutuste ja teiselt poolt teiste liikmesriikide pädevate ametiasutuste ja/või juurdepääsupunktide vahel;
 - b) *kontaktasutus* – ühe liikmesriigi nimetatud pädev ametiasutus ühes või mitmes määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 osutatud sotsiaalkindlustuse harus, kes saab vastata liikmesriikide asutuste teabe- ja abitaotlustele ja kelle poole need võivad pöörduda eelkõige käesoleva määruse IV jaotise kohaselt;
 - c) *dokument* – halduskomisjoni poolt tuvastatud, mis tahes kandjal esitatud kogum andmetest, mida saab vahetada elektrooniliselt ja mille edastamine on vajalik määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse toimimiseks;
 - d) *standardiseeritud elektrooniline sõnum* – igasugune dokument, mis on korrastatud vastavalt halduskomisjoni määratletud vormingule ja mõeldud teabevahetuseks liikmesriikide asutuste vahel;
 - e) *edastamine elektroonilisel teel* – andmete edastamine elektrooniliste andmetöötlusseadmete (sh pakkimisseadmete) abil juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil;
 - f) *tehniline komisjon* – määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 73 osutatud komisjon;
 - g) *kontrollnõukogu* – määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 74 osutatud organ.

II peatükk – Sätted koostöö ja andmevahetuse kohta

Artikkel 2 *Asutustevahelise teabevahetuse ulatus ja tingimused*

1. Liikmesriikide asutused edastavad üksteisele kõik vajalikud andmed määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikute õiguste ja kohustuste väljatöötamiseks ja

kindlaksmääramiseks ning eriti hüvitiste ja sotsiaalkindlustusmaksete õige summa kindlaksmääramiseks.

2. Kui kindlustatud isik on eksikombel edastanud teavet, dokumente või avaldusi mõnele teisele asutusele peale käesoleva määruse kohaselt määratud asutuse, peab esimene asutus nimetatud teabe, dokumendid või avaldused viivitamata edastama käesoleva määruse kohaselt määratud asutusele, märkides ära nende esialgse esitamise kuupäeva. Selle kuupäeva arvestamine on teisele asutusele kohustuslik.
3. Andmete edastamine liikmesriikide asutuste vahel toimub kas otse asjaomaste asutuste vahel või juurdepääsupunkti või kontaktasutuse vahendusel.
4. Kui andmete edastamine toimus juurdepääsupunkti või kontaktasutuse vahendusel, loetakse seda juurdepääsupunkti või kontaktasutust selles liikmesriigis pädeva asutuse rolli ja ülesandeid täitvaks talle esitatud avaldustele vastamise tähtaegade osas.

Artikkel 3

Asutuste ja kindlustatud isikute vahelise teabevahetuse ulatus ja tingimused

1. Iga määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isik peab edastama pädevale ametiasutusele vajaliku teabe või tõestavad dokumendid enda või oma pereliikmete olukorra ning õiguste ja kohustuste kindlakstegemiseks ning kohaldatava õiguse ja oma kohustuste kindlaksmääramiseks selle kohaselt.

Eelkõige, kui õigusakti säte näeb ette, et hüvitiste summa arvutatakse, võttes arvesse teiste pereliikmete olemasolu peale laste, peab kindlustatud isik nende pereliikmete arvessevõtmise saavutamiseks esitama tõendi oma pereliikmete kohta, kelle alaline elukoht on mõne muu liikmesriigi territooriumil kui see, kus asub asutus, kes on kohustatud hüvitist välja maksma.

2. Liikmesriik, kes kogub andmeid vastavalt oma õigusaktidele või artiklis 52 osutatud olukorras, tagab asjaomastele isikutele nendele andmetele juurdepääsu ja nende parandamise õiguse, järgides ühenduse sätteid üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta.
3. Pädeva liikmesriigi asutused edastavad kindlustatud isikutele vajaliku teabe ja väljastavad vajalikud dokumendid.
4. Liikmesriigi pädev asutus, kes saadab otse dokumendi, mis sisaldab otsust teise liikmesriigi territooriumil elava või viibiva isiku õiguste kohta, küsib vastuvõtuteatist, sõltumata andmekandjast ja saatmisviisist. Vastuvõtuteatise võib anda mis tahes kandjal ja mis tahes vahenditega.
5. Kui puudub tõend lõikes 4 osutatud otsuse saatmise kohta, ei kohaldata hüvitisesaaja suhtes vastavalt määrusele (EÜ) nr 883/2004 antud õiguste kehtetuks tunnistamise või aegumise tähtaegu.
6. Kui lõikes 4 osutatud otsuse saatmiskuupäev on nõuetekohaselt esitatud, loetakse pädeva asutuse otsust huvitatud isikut mõjutavaks alates ühe kuu möödumisest

sellest kuupäevast. Kuid kui otsuse teinud liikmesriigi õiguses on ette nähtud pikem tähtaeg, siis kohaldatakse seda.

7. Igal juhul on asjaomase isiku kasutuses õiguskaitsevahendid ja menetlused, mis on ette nähtud õiguses, mida kohaldab otsuse teinud asutus.
8. Halduskomisjon määrab kindlaks selle sätte rakendamise praktilised meetmed juhuks, kui otsus on asjaomasele isikule saadetud elektroonilisel teel.

Artikkel 4

Andmevahetuse vorming ja viis

1. Halduskomisjon määrab kindlaks dokumentide sisu ja standardiseeritud elektrooniliste sõnumite struktuuri.
2. Andmete edastamine asutuste, juurdepääsupunktide või kontaktasutuste vahel toimub elektrooniliselt turvalises keskkonnas, kus on tagatud konfidentsiaalsus ja andmevahetuse kaitse.
3. Suhtlemisel kindlustatud isikutega eelistavad pädevad asutused elektroonilisi meetodeid.

Artikkel 5

Teises liikmesriigis välja antud dokumentide ja tõendavate dokumentide juriidiline väärtus

1. Liikmesriigi asutuse väljastatud dokumendid, mis tõendavad isiku olukorda määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ning mõne teise liikmesriigi ametiasutuste, sealhulgas maksuameti koostatud tõendavad dokumendid, on teiste liikmesriikide asutustele kohustuslikud niikaua, kuni neid ei ole tagasi võtnud või kehtetuks tunnistanud need väljastanud liikmesriigi pädev asutus või organ.
2. Kahtluse korral dokumendi põhjendatuse või seal esitatud asjaolude täpsuse suhtes pöördub dokumendi saanud liikmesriigi asutus dokumendi väljastanud asutuse poole, et paluda vajalikke selgitusi ja vajadusel nimetatud dokumendi tagasivõtmist.
3. Kui kuu aja jooksul alates dokumendi saanud asutuse taotlusest ei saavutata asjaomaste asutuste vahel kokkulepet, võib vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 76 lõikele 6 pöörduda halduskomisjoni poole, et kuue kuu jooksul alates pöördumisest erimeelsused lahendada.

Artikkel 6

Õigusaktide ajutine kohaldamine ja hüvitiste ajutine maksmine

1. Kui kahtlus kohaldatavate õigusaktide suhtes muudab vajalikuks kontakti kahe või mitme liikmesriigi asutuste või pädevate ametiasutuste vahel, kehtib asjaomase isiku suhtes ajutiselt järgmine õigus:

- a) elukohariigi õiguse, kui ta tegeleb seal oma tegevusega või osaga sellest või kui ta ei tee palgatööd või ei tegele ettevõtlusega;
 - b) selle liikmesriigi õigus, kuhu taotlus kõigepealt esitati – kõigil muudel juhtudel.
2. Kui kahe või enama liikmesriigi pädevate ametiasutuste või asutuste seisukohad lähevad lahku küsimuses, milline asutus peab hüvitist maksma, saab asjaomane isik, kes vaidluse puudumise korral võiks hüvitist taotleda, ajutiselt hüvitisi vastavalt nendele õigusaktidele, mida kohaldab tema elukohariigi asutus, või kui see isik ei ela ühegi asjaomase liikmesriigi territooriumil, siis vastavalt õigusaktidele, mida kohaldab asutus, kellele taotlus algselt esitati.
 3. Kui on selgunud, et kohaldatav õigus ei ole selle liikmesriigi oma, kus toimus ajutine kindlustus, või et ajutiselt hüvitisi maksnud asutus ei olnud pädev asutus, loetakse pädevaks tunnistatud asutus pädevaks alates ajutise kindlustuse alguskuupäevast või kõnealuse ajutise hüvitise esimese makse sooritamisest.
 4. Vajadusel reguleerib pädev asutus asjaomase isiku finantsolukorda seoses sissemaksete ja hüvitistega vastavalt artiklites 71 ja 72 ning vajadusel artiklites 73–82 sätestatud tingimustele.

Artikkel 7
Ajutise maksmise kohustus

1. Asutus, kellel ei ole kõiki andmeid hüvitise või sissemakse summa lõplikuks arvutamiseks, teostab kõnealuse hüvitise või sissemakse ajutised maksed.
2. Kõnealuse hüvitise või sissemakse uus arvestus tuleb teha kohe, kui asjaomasele asutusele on esitatud tõendavad dokumendid.

III peatükk – Teised määruse (EÜ) nr 883/2004 üldised rakendussätted

Artikkel 8
Halduskokkulepped kahe või enama liikmesriigi vahel

1. Käesoleva määruse sätted asendavad määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 8 osutatud konventsioonide kohaldamist käsitlevate kokkulepete sätteid, välja arvatud määruse (EÜ) nr 883/2004 II lisas sätestatud konventsioonidega seotud kokkuleppeid käsitlevad sätted, tingimusel, et nimetatud kokkulepete sätted on kantud käesoleva määruse lisasse 1.
2. Liikmesriigid võivad vajaduse korral omavahel sõlmida kokkuleppeid määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 8 lõikes 2 osutatud konventsioonide kohaldamise kohta, tingimusel, et nimetatud kokkulepped ei kahjusta hüvitiesaajate õigusi.

Artikkel 9
Teised asutustevahelised protseduurid

1. Kaks või enam liikmesriiki või nende pädevad asutused või ametiasutused võivad kokku leppida muudes menetlustes lisaks nendele, mis on sätestatud II kuni IV jaotises, kui need menetlused ei kahjusta kindlustatud isikute õigusi.
2. Sel eesmärgil sõlmitud kokkulepetest antakse teada halduskomisjonile ja need loetletakse käesoleva määruse 1.lisas.

Artikkel 10
Hüvitiste kattumise vältimine

Kui kahe või enama liikmesriigi õigusaktide kohaselt antud hüvitisi vastastikku vähendatakse, peatatakse või tühistatakse, jagatakse summad, mis jäid asjaomase liikmesriigi õigusaktidega sätestatud vähendamise, peatamise või tühistamise klauslite rakendamise tõttu välja maksmata, vähendatud, peatatud või tühistatud hüvitiste arvuga.

Artikkel 11
Kriteeriumid elukoha kindlaksmääramiseks

1. Et lahendada probleeme mitme liikmesriigi asutuste vahel seoses määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isiku elukohariigi kindlakstegemisega, määravad nimetatud asutused ühisel kokkuleppel asjaomase isiku huvide keskmee, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:
 - a) viibimise kestus ja järjepidevus;
 - b) perekonnaseis, eelkõige laste koolituskoht ja perekondlikud sidemed;
 - c) kui tegemist on töötajaga, stabiilse töökoha olemasolu;
 - d) isiku tahe, mis ilmneb kõigist asjaoludest, eelkõige tema elukohavahetuse põhjused;
 - e) liikmesriiki, kus isik on maksukohustuslane oma kõigi tulude osas, sõltumata nende allikast.
2. Kui lõikes 1 loetletud eri kriteeriumide kohaldamine ei võimalda asutustel kokkuleppele jõuda, peetakse elukohariigi kindlaksmääramisel otsustavaks asjaomase isiku väljendatud taht.

Artikkel 12
Perioodide liitmine

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 6 kohaldamiseks pöördub pädev asutus selle liikmesriigi asutuse poole, kelle õigusruumi asjaomane isik varem kuulus, et saada teavet selle riigi õiguse kohaselt täitunud kindlustusperioodide, töötamise või ettevõtlusega tegelemise ja elamisperioodide kohta.

2. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaselt täitunud kindlustus- või elamisperioodid lisanduvad kõigi teiste liikmesriikide õigusaktide kohaselt täitunud kindlustus- või elamisperioodidele, kui nende kasutamine on vajalik hüvitiste saamise õiguse omandamiseks, säilitamiseks või ennistamiseks, tingimusel, et need perioodid ei kattu.
3. Kui ühe liikmesriigi õigusaktidest tuleneva kohustusliku kindlustusskeemi alusel täitunud kindlustus- või elamisperiood kattub kindlustusperioodiga, mis vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise alusel on täitunud vastavalt teise liikmesriigi õigusaktidele, võetakse arvesse üksnes kohustusliku kindlustuse alusel täitunud perioodi.
4. Kui ühe liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustus- või elamisperiood, mis ei ole sellisena käsitletav periood, kattub perioodiga, mida teise liikmesriigi õigusaktide alusel sellisena käsitletakse, võetakse arvesse üksnes perioodi, mis ei ole sellisena käsitletav.
5. Kõik kahe või enama liikmesriigi õigusaktide kohaselt võrdsustatud perioodid võetakse arvesse ainult selle liikmesriigi asutuse poolt, kelle õigusruumis oli kindlustatu viimati kindlustatud enne kõnealust perioodi. Juhul kui kindlustatu ei ole enne kõnealust perioodi mõne liikmesriigi kohustusliku kindlustusega hõlmatud, võetakse see arvesse selle liikmesriigi asutuse poolt, kelle õigusaktide kohaselt oli ta kohustuslikult kindlustatud esimest korda pärast kõnealust perioodi.
6. Juhul kui ajajärku, kui teatud kindlustus- või elamisperioodid ühe liikmesriigi õigusruumis täitusid, ei ole võimalik täpselt kindlaks teha, eeldatakse, et need perioodid ei kattu teiste liikmesriikide õigusruumis täitunud kindlustus- või elamisperioodidega ning neid võetakse arvesse, kui see on vajalik.

Artikkel 13

Kindlustusperioodide kestuse teisendamise reeglid

Kui ühe liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustusperioodid on väljendatud teistsugustes ühikutes kui teise liikmesriigi õigusaktides kasutatakse, toimub perioodide liitmiseks vajalik teisendamine vastavalt järgmistele reeglitele:

- a) üks päev võrdub kaheksa tunniga ja vastupidi;
- b) viis päeva võrdub ühe nädalaga ja vastupidi;
- c) kakskümmend kaks päeva võrdub ühe kuuga ja vastupidi;
- d) kolm kuud või 13 nädalat või 66 päeva võrdub ühe kvartaliga ja vastupidi;
- e) nädalate kuudeks teisendamise korral ja vastupidi teisendatakse nädalad ja kuud päevadeks;
- f) punktide a–e kohaldamise korral ei tohi esitada ühe kalendriaasta jooksul täitunud kindlustusperioodi kokku pikemana kui 264 päeva või 52 nädalat või 12 kuud või neli kvartalit.

Kui liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustusperioode väljendatakse kuudes, käsitletakse päevi, mis käesolevas lõikes sätestatud teisendamisreeglite kohaselt vastavad osale kuust, terve kuuna.

II JAOTIS - KOHALDATAVA ÕIGUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE

Artikkel 14

Täpsustused määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklite 12 ja 13 kohta

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 12 lõike 2 kohaldamisel on kriteerium, millega määrata kindlaks, kas tegevus, millega füüsilisest isikust ettevõtja läheb teise liikmesriiki tegelema, on samasugune kui tema tavapärane tegevus, tegevuse tegelik iseloom ja mitte sellele tegevusele teise liikmesriigi poolt antud võimalik kvalifikatsioon palgatöö või ettevõtlusena.
2. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 13 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel on „oluline osa palgatööst või ettevõtlusest” toimunud ühes liikmesriigis, kui seal toimub kvantitatiivselt märkimisväärne osa tema tegevusest palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, ilma et see peaks tingimata olema suurem osa tema tegevusest. Ühes liikmesriigis toimunud tegevuse osa ei ole mingil juhul oluline, kui see moodustab vähem kui 25% töötaja kogutegevusest, väljendatuna käibes, töötajas või sissetulekus või palgas.
3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 13 lõike 2 punkti b kohaldamisel määratakse füüsilisest isikust ettevõtja huvide kese kindlaks, võttes arvesse kõiki elemente, millest koosneb tema ametialane tegevus, eelkõige asjaomase isiku tegevuse kindlad ja pidevad asukohad, tegevuse tavapärane iseloom või kestus, liikmesriik, kus isik on maksukohustuslane oma kõigi tulude osas, sõltumata nende allikast, ning kõigist asjaoludest ilmnev asjaomase isiku tahe.
4. Juhul kui isik töötab kahes või enamas liikmesriigis väljaspool Euroopa Liidu territooriumi asuva töötaja heaks ja kui kõnealune isik elab ühes liikmesriigis, ilma et ta tegeleks seal olulise tegevusega, kohaldatakse tema suhtes elukohariigi õigusakte.

Artikkel 15

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõikele 3 punkti b kohaldamise kord

Kui riigiteenistuja töötab teises liikmesriigis kui pädev riik, teatab pädev asutus sellest eelnevalt nimetatud teise liikmesriigi vastavale asutusele.

Artikkel 16

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 12 kohaldamise kord

1. Töötaja, kes vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 12 lõikele 1 lähetab töötaja enda nimel tööle teise liikmesriiki, teatab sellest, kui võimalik, eelnevalt selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusakte kohaldatakse. Nimetatud asutus teatab selle liikmesriigi määratud asutusele, kuhu töötaja lähetatakse.

2. Füüsilisest isikust ettevõtja, kes vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 12 lõikele 2 läheb oma tegevust jätkama teise liikmesriiki, teatab sellest, kui võimalik, eelnevalt selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusakte kohaldatakse. Nimetatud asutus teatab selle liikmesriigi määratud asutusele, kuhu füüsilisest isikust ettevõtja oma tegevust jätkama läheb.

Artikkel 17

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 13 kohaldamise kord

1. Isik, kes töötab või tegeleb ettevõtlusega kahes või enamas liikmesriigis, teatab sellest oma elukohariigi määratud asutusele. Nimetatud asutus edastab teabe iga liikmesriigi määratud asutusele, kus isik tegutseb.
2. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 13 lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel määravad asjaomaste liikmesriikide nimetatud asutused ühisel kokkuleppel kindlaks asjaomase isiku suhtes kohaldatavad õigusaktid, võttes arvesse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 13 lõikeid 1 ja 2 ja käesoleva määruse artikli 14 lõikeid 2 ja 3.
3. Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine toimub kuu aja jooksul pärast lõikele 1 vastava teabe edastamist kindlustatud isiku elukohamaa määratud asutusele.

Kuni kohaldatavat õigust ei ole kindlaks määratud, kehtivad asjaomase isiku suhtes ajutiselt õigusaktid, mis on kindlaks määratud vastavalt artikli 6 lõikele 1.

Liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktide kohaldatavus lõikes 2 osutatud asjaomaste asutuste vahelise nõupidamismenetluse tulemusena kinnitati, teatab sellest viivitamata kõnealusele isikule.

Artikkel 18

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 15 kohaldamise kord

Abiteenistuja teostab määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 15 sätestatud valikuõiguse töölepingu sõlmimise ajal. Sellise lepingu sõlmimiseks volitatud organ teatab sellest asutusele, mille on määranud selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktide kohaldamise abiteenistuja on valinud.

Artikkel 19

Kindlustatud isikute teavitamine

1. Liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusakte kohaldatakse, teatab asjaomasele isikule ning vajadusel tema tööandja(te)le neist õigusaktidest tulenevatest kohustustest. Ta osutab neile vajalikku abi neist õigusaktidest tingitud formaalsuste täitmiseks.
2. Asjaomase isiku või tema tööandja taotlusel tõendab selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusakte vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 II jaotise sätetele kohaldatakse, et kõnealused õigusaktid kehtivad, ja märgib vajadusel, millise kuupäevani ja millistel tingimustel.

Artikkel 20
Asutustevaheline koostöö

1. Artikli 17 lõikes 1 osutatud asutused edastavad selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusaktid isiku suhtes kehtivad, vajaliku teabe sissemaksete kindlaksmääramiseks, mida see isik ja tema tööandja(d) peavad nende õigusaktide kohaselt maksuma.
2. Liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktid isiku suhtes kehtima hakkavad, teatab selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusaktid isiku suhtes viimati kehtisid, märkides ära kuupäeva, millal kõnealuste õigusaktide kohaldamine jõustub.

Artikkel 21
Tööandja kohustused

1. Töötaja tööandja on kohustatud täitma kõnealuse töötaja suhtes kehtivaid õigusakte, eelkõige kohustust maksta nendes õigusaktides ette nähtud sissemakseid.
2. Tööandja, kellel ei ole üksust selles liikmesriigis, kelle õigusaktid on kehtivad, võib töötajaga kokku leppida, et viimane täidab sissemaksete tegemisel tööandja kohustusi tema nimel. Tööandja peab sellisest kokkuleppest teatama selle liikmesriigi pädevale asutusele.

III jaotis – Eri liiki hüvitistega seotud erisätted

I peatükk – Haigushüvitised, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised

Artikkel 22
Üldised rakendussätted

1. Pädevad asutused jälgivad, et kindlustatud isikud oleksid teadlikud mitterahaliste hüvitistega seotud kulutuste kandmise menetlustest ja tingimustest, kui neid hüvitisi saadakse muu liikmesriigi territooriumil kui pädeva asutuse riik või isiku elukohariik.
2. Artiklid 25 ja 26 ei mõjuta liikmesriigi sätete kohaldamist, mis võimaldavad määruse (EÜ) nr 883/2004 sätetest soodsamat lahendust mitterahaliste hüvitistega seotud kulude kandmisel lõikes 1 osutatud olukordades.
3. Kaks või enam liikmesriiki või nende pädevad asutused võivad omavahel kokku leppida muudes menetlustes ja tingimustes artiklite 25, 26 ja 27 kohaldamiseks. Siiski ei tohi sel põhjusel sõlmitud kokkulepped mõjutada ebasoodsalt asjaomaste isikute mitterahaliste hüvitiste rahaliste kulude kandmise tingimusi ja summasid, mis tuleneksid käesoleva määruse kohaldamisest. Kõnealustest kokkulepetest tuleb teatada halduskomisjonile.
4. Kui siseriiklikud õigusaktid seavad õiguse käesolevas peatükis osutatud hüvitistele sõltuvusse pensioni saamise õigusest, arvestatakse eranditult selle liikmesriigi asutuse makstavat pensioni.

Artikkel 23

Kohaldatav kindlustusskeem mitme skeemi olemasolu korral viibimis- või elukohariigis

Kui viibimis- või elukohariigi õigusaktides on mitu kindlustusskeemi haiguse või raseduse ja sünnituse puhuks, kohaldatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 17, artikli 19 lõike 1, artiklite 20, 22, 24, 26 ja 27 alusel töötajate üldise kindlustusskeemi sätteid.

Artikkel 24

Elamine muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 17 kohaldamisel peab kindlustatud isik või peavad tema pereliikmed end registreerima elukohajärgses asutuses ja esitama tõendi selle kohta, et neil on õigus saada mitterahalisi hüvitisi pädevalt liikmesriigilt.

Nimetatud dokumendi koostab pädev asutus, vajadusel arvestades tööandja esitatud teavet. Kui kindlustatud isik või tema pereliikmed ei esita nimetatud dokumenti, pöördub elukohajärgne asutus vajaliku teabe saamiseks pädeva asutuse poole.

2. Elukohajärgne asutus teavitab pädevat asutust kõigist lõike 1 kohaselt teostatud registreerimistest.
3. Käesolevat artiklit kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklites 22, 24, 25 ja 26 osutatud isikute suhtes.

Artikkel 25

Viibimine muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

A) Protseduur ja õiguse ulatus

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 19 kohaldamisel taotleb kindlustatud isik enne lahkumist liikmesriigist, kus ta alaliselt elab, pädevalt asutuselt õiendit selle kohta, et tal on õigus mitterahalistele hüvitistele.

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 27 lõikes 1 osutatud pensionärid või nende pereliikmed esitavad oma taotluse elukohajärgsele asutusele, kes edastab selle vajaduse korral asutusele, kes katab pensionäri elukohariigis antud mitterahaliste hüvitistega seotud kulutused.

2. Kui mitterahalised hüvitised osutuvad kindlustatud isikule meditsiinilisest seisukohast vajalikuks viibimise ajal, esitab ta vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 19 lõikele 1 lõikes 1 osutatud dokumendi viibimiskoha liikmesriigi raviteenuse osutajale, kes kohaldab tema suhtes neidsamu õigusakte, mis kehtiksid tema suhtes siis, kui ta kuuluks viibimiskoha liikmesriigis käesoleva määruse artiklis 23 osutatud kindlustusskeemi alla.

Kui kindlustatud isikul nimetatud dokumenti ei ole, pöördub viibimiskohajärgne asutus vajaliku teabe saamiseks pädeva asutuse poole.

3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 19 lõikes 1 nimetatud mitterahaliste hüvitiste all mõeldakse mitterahalisi hüvitisi, mida tuleb anda viibimiskoha liikmesriigis

vastavalt viimase õigusaktidele, et kindlustatud isik ei peaks enne oma reisi kavandatud lõppu oma elukohariiki tagasi pöörduma, et saada seal ravi, mida tema tervislik seisund nõuab.

4. Lõikeid 1–3 kohaldatakse *mutatis mutandis* kindlustatud isiku pereliikmete suhtes.

B) Mitterahaliste hüvitiste kulude kandmise ja/või tagasimaksmise menetlus ja tingimused

5. Kui kindlustatud isik kandis tegelikult kõik või osa määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 19 osutatud mitterahaliste hüvitiste kuludest, saadab ta oma tagasimaksimistaotluse viibimiskohajärgsele asutusele. Nimetatud asutus maksab talle otse tagasi nende hüvitiste kulude summa vastavalt oma õigusaktides sätestatud piirmääradele ja tingimustele.
6. Kui tehtud kulutuste tagasimaksmist ei taotleta otse viibimiskohajärgselt asutuselt, maksab tekkinud kulud asjaomasele isikule tagasi pädev asutus vastavalt määradele, mida kohaldab viibimiskohajärgne asutus.

Pädeva asutuse taotluse korral annab viibimiskohajärgne asutus pädevale asutusele teavet selliste määrade kohta.

Kui tagasimakse määrasid ei ole viibimiskoha liikmesriigi õigusaktidega ette nähtud, võib pädev asutus kantud kulud maksta tagasi vastavalt tema enda kohaldatavatele määradele, ilma et oleks vaja asjaomase isiku nõusolekut.

7. Erandina lõike 6 esimesest lõigust võib pädev asutus maksta kantud kulud tagasi vastavalt tema enda kohaldatavatele määradele, tingimusel, et asjaomane isik on andnud nõusoleku selle sätte kohaldamiseks ja et õigusaktides on lubatud selliste kulude tagasimaksmine.
8. Kui tegemist on suurte kuludega, võib pädev asutus maksta kindlustatud isikule asjakohast avantsi niipea, kui see isik on kõnealusele asutusele esitanud tagasimaksimistaotluse.

Artikkel 26

Plaaniline ravi teises liikmesriigis

A) Loa andmise kord

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 27 lõikes 5 osutatud pensionäride ja nende pereliikmete puhul käsitletakse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõikes 1 osutatud loa väljastamiseks pädeva asutusena liikmesriigi asutust, kes katab elukohariigis mitterahaliste hüvitistega seotud kulutused.
2. Kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõike 1 ja artikli 27 lõike 3 kohaldamisel asjaomane isik ei ela alaliselt pädeva liikmesriigi territooriumil, taotleb määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõikes 1 osutatud luba elukohajärgne asutus pädevalt asutuselt. Elukohajärgne asutus märgib ära põhjused, miks ta seda luba kõnealusele isikule taotleb, eelkõige määruse (EÜ)

nr 883/2004 artikli 20 lõikes 2 loetletud põhjused. Kui viieteistkümne kalendripäeva jooksul alates taotluse saatmisest vastust ei saabu, loetakse luba pädeva asutuse poolt antuks.

Elukohajärgne asutus annab loa pädeva asutuse nimel asjaomasele isikule.

Kogu loa andmise menetluse kestel säilib pädeva asutuse õigus lasta asjaomast isikut oma valitud arstil kontrollida kas elukoha või viibimiskoha liikmesriigis.

3. Lõikes 2 osutatud menetlust ei kohaldata juhul, kui kõnealused mitterahalised hüvitised on eluliselt tähtsad. Sellisel juhul annab määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõikes 2 osutatud eelneva loa elukohajärgne asutus pädeva asutuse nimel ja teatab sellest viivitamata pädevale asutusele.

Pädev asutus peab nõustuma loa väljastanud elukohajärgse asutuse poolt heakskiidetud arstide märkustega elutähtsa ravi vajalikkuse ja ravivõimaluste kohta.

4. Asjaomane isik edastab loa viibimiskohajärgsele asutusele. Viimane peab teavitama kindlustatud isiku elukohajärgset asutust tema tervisliku seisundi arengust, kui osutub vajalikuks ravi jätkata. Elukohajärgne asutus edastab viivitamata selle teabe pädevale asutusele.

B) Mitterahaliste hüvitiste kulutuste hüvitamine plaanilise ravi puhul teises liikmesriigis.

5. Kui luba on antud, tagab pädev asutus kulude hüvitamise vastavalt kõige kõrgemale määrale. Kui kõnealuse mitterahalise hüvitise viibimiskohajärgse asutuse määrad on madalamad pädeva asutuse määradest, võib kindlustatud isik seega taotleda pädevalt asutuselt täielikku tagasimakset tema määrade piires.

C) Reisi- ja elamiskulude hüvitamine plaanilise ravi puhul teises liikmesriigis.

6. Juhul kui pädev asutus annab loa, hüvitatakse isiku raviga lahutamatult seotud reisi- ja elamiskulud asjaomasele isikule ja vajadusel isikule, kes peab teda saatma, vastavalt õigusaktidele, mida pädev asutus kohaldab.

D) Pereliikmed

7. Lõikeid 1–6 kohaldatakse *mutatis mutandis* kindlustatud isiku pereliikmete suhtes.

Artikkel 27

Töövõimetusega seotud rahalised hüvitised elamise või viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

A) Menetlus, mida järgib kindlustatud isik

1. Selleks, et saada määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 21 lõike 1 alusel rahalist hüvitist seoses töövõimetusega, laseb kindlustatud isik elukohariigi arstil, kes

tema tervislikku seisundit kontrollis, täita dokumendi, mis tõendab tema töövõimetust.

2. Kindlustatud isik edastab täidetud dokumendi kolme tööpäeva jooksul alates arsti otsusest:
 - a) elukohajärgsele asutusele, kui asjaomane isik tegutseb seal ametialaselt;
 - b) pädevale asutusele muudel juhtudel.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud dokumendi edastamine ei vabasta kindlustatud isikut tema suhtes kehtivates õigusaktides ettenähtud kohustuste täitmisest, eelkõige tema tööandja suhtes.
4. Kui kõnealune isik asub taas tööle, teatab ta sellest pädevale asutusele, kes teatab sellest vajadusel elukohajärgsele asutusele.

B) Menetlus, mida järgib elukohariigi asutus

5. Pädeva asutuse taotlusel või lõike 2 punktis a osutatud juhul korraldab elukohajärgne asutus vajaduse korral kindlustatud isiku arstliku läbivaatuse nii, nagu oleks seesama asutus isiku kindlustanud. Läbivaatuse teinud arsti tõendi, kuhu märgitakse eelkõige töövõimetuse tõenäoline kestus, edastab elukohajärgne asutus pädevale asutusele vähemalt kolme tööpäeva jooksul alates läbivaatuse kuupäevast.
6. Pädeva asutuse taotlusel või lõike 2 punktis a osutatud juhul korraldab elukohajärgne asutus vajaduse korral kindlustatud isiku ametliku kontrolli või arstliku läbivaatuse nii, nagu oleks seesama asutus isiku kindlustanud. Niipea kui see asutus teeb kindlaks, et kõnealune isik võib tööd jätkata, teatab ta sellest viivitamata isikule ja pädevale asutusele, märkides töövõimetuse lõppemise kuupäeva. Ilma et see piiraks lõike 10 kohaldamist, käsitletakse kõnealusele isikule esitatud teadet pädeva asutuse nimel tehtud otsusena.
7. Pädeva asutuse taotlusel peab elukohajärgne asutus korraldama kindlustatud isiku läbivaatuse pädeva asutuse valitud arsti poolt.

C) Menetlus, mida järgib pädev asutus

8. Pädev asutus maksab rahalised hüvitised otse asjaomasele isikule ja teatab sellest elukohajärgsele asutusele. Kui rahalist hüvitist maksab elukohajärgne asutus pädeva asutuse nimel, teeb pädev asutus kõnealusele isikule teatavaks tema õigused. Ta teatab elukohajärgsele asutusele rahalise hüvitise summa, väljamakse kuupäeva ja maksimumperioodi, mille eest väljamakseid tuleb määrata vastavalt pädeva liikmesriigi õigusaktidele.
9. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 21 lõike 1 kohaldamisel on teises liikmesriigis kindlustatud isiku raviarsti märkuste põhjal koostatud töövõimetustõendi tunnustamine pädevale asutusele kohustuslik, kui ei esine kuritarvitusi.

10. Kui pädev asutus otsustab rahalist hüvitist mitte anda, sest kindlustatud isik ei ole täitnud elukohariigi õigusaktidega ettenähtud formaalsusi, või kui pädeva asutuse valitud arst teeb kindlaks, et kindlustatud isik võib tööd jätkata, teatab see asutus isikule oma otsusest ning teatab sellest samal ajal ka elukohajärgsele asutusele.

D) Menetlus viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

11. Lõigete 1–10 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis*, kui kindlustatud isik viibib muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik.

Artikkel 28

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 28 kohaldamine

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 28 lõiget 1 kohaldatakse ka invaliidsuspensiooni saajate suhtes. „Ravi jätkamise” all tuleb mõista haiguse ravi kuni selle lõpliku väljaravimiseni.
2. Mõiste „ravi” tähendab igasugust meditsiinilist teenust eesmärgiga kaitsta, säilitada või taastada isiku tervis.
3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 28 lõiget 1 kohaldatakse *mutatis mutandis* täielikult töötu piirialatöötaja ning kõigi tema pereliikmete suhtes, kui pädev liikmesriik ei ole nimetatud määruse (EÜ) nr 883/2004 III lisas.

Artikkel 29

Pensionäride sissemaksed

1. Kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 30 lõikes 1 osutatud asutus võtab vastavalt nimetatud määruse artiklile 5 arvesse ühe või mitme muu liikmesriigi õigusaktide kohaselt saadud pensione, arvestab ta sissemaksete arvutamise alusena vaid asjaomasele isikule tegelikult makstud pensionide summasid.
2. Mingil juhul ei tohi kõnealustelt pensionidelt arvestatava sissemaks summa ületada summat, mille peaks maksma isik, kes on sama suuri sissetulekuid saanud määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 30 osutatud liikmesriigis.

Artikkel 30

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 34 kohaldamine

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 34 kohaldamisel ei ole pikaajalised hooldushüvitised ette nähtud käesoleva määruse artikli 28 lõikes 2 määratletud raviks, vaid asjaomase isiku hoolduseks või abiks igapäevases elus, sõltuvalt tema iseseisva toimetuleku tasemest.
2. Elukohajärgne asutus teavitab asjaomast isikut eeskirjast hüvitiste kattumise ennetamise kohta ja selle kohaldamise tingimustest kõnealuste pikaajaliste hooldushüvitiste suhtes. Siiski peab selliste eeskirjade kohaldamine võimaldama tagada isikule, kes ei ela alaliselt pädeva liikmesriigi territooriumil, õiguse vähemalt

sama suurele hüvitis summale kui see, mida ta saaks taotleda juhul, kui ta elaks selles liikmesriigis.

3. Halduskomisjon sätestab vajaduse korral käesoleva artikli rakendusmeetmed.

Artikkel 31
Rakendamise erisätted

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 1. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta ei kohaldata isikute suhtes, kellel on õigus mitterahalistele hüvitistele ainult vastavalt käesoleva määruse lisas 2 loetletud liikmesriigi riigiteenistujate suhtes kehtivale eriskeemile.
2. Olenemata esimese lõike sätetest kohaldatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklit 23 kõigi isikute suhtes, kes saavad üheaegselt pensioni vastavalt käesoleva määruse lisas 2 loetletud liikmesriigi riigiteenistujate suhtes kehtivale eriskeemile ja mõne teise liikmesriigi õigusaktide kohast pensioni.
3. Lõigete 1 ja 2 praktilised rakendusmeetmed kehtestab halduskomisjon.

II peatükk – Hüvitud tööõnnetuse või kutsehaiguse korral

Artikkel 32
Õigus mitterahalistele ja rahalistele hüvitistele elamise või viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 36 lõike 1 kohaldamisel on käesoleva määruse artiklites 24–27 sätestatud menetlused kohaldatavad *mutatis mutandis*.

Artikkel 33
Plaaniline ravi

Pädev asutus ei või keelduda määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõikes 1 sätestatud loa andmisest tööõnnetuse tõttu kannatada saanud või kutsehaigusse haigestunud töötajale või füüsilisest isikust ettevõtjale, kellel on õigus saada kõnealuse asutuse kulul hüvitisi, juhul kui tema seisundile kohast ravi pole võimalik talle tema elukoha liikmesriigi territooriumil pakkuda meditsiiniliselt õigustatud tähtaja jooksul, võttes arvesse tema tervislikku seisundit ja haiguse võimalikku kulgu.

Artikkel 34
Asutustevaheline koostöö muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik juhtunud tööõnnetuste või saadud kutsehaiguste puhul

1. Kui tööõnnetus juhtub või kutsehaigus diagnoositakse esmakordselt muu liikmesriigi territooriumil kui pädev riik, tuleb koostada teadaanne tööõnnetuse või kutsehaiguse kohta vastavalt pädeva riigi õigusaktidele, ilma et see piiraks ühegi õigusnormi kohaldamist, mis on jõus selle liikmesriigi territooriumil, kus tööõnnetus juhtus või

kus kutsehaigus on esmakordselt diagnoositud, ja mida sel juhul jätkuvalt kohaldatakse. See deklaratsioon saadetakse pädevale asutusele ning selle koopia elu- või viibimiskohajärgsele asutusele.

2. Selle liikmesriigi asutus, kus tööõnnetus juhtus või kus kutsehaigus esmakordselt diagnoositi, edastab pädevale asutusele sellel territooriumil koostatud arstitõendid ja asjakohase teabe, mida viimasena nimetatud asutus võib nõuda.
3. Kui õnnetuse puhul, mis on juhtunud reisimisel muu liikmesriigi territooriumil kui pädev liikmesriik, on alust korraldada uurimine esimese liikmesriigi territooriumil, võib pädev asutus määrata selleks ametisse uurija, teatades sellest kõnealuse liikmesriigi ametiasutustele. Need ametiasutused abistavad kõnealust uurijat, määraates eelkõige isiku, kes aitab tal tutvuda ametlike aruannete ja muude õnnetusega seotud dokumentidega.
4. Ravi lõpul edastatakse pädevale asutusele üksikasjalik aruanne koos arstitõenditega, mis käsitlevad õnnetuse või haiguse püsivaid tagajärgi, eelkõige kõnealuse isiku hetkeseisundit ning vigastustest paranemist. Asjakohase tasu maksab vastavalt olukorrale kas elukohajärgne asutus või viibimiskohajärgne asutus selle asutuse kohaldatava määra järgi, kuid pädeva asutuse arvel.
5. Elukohajärgse asutuse või viibimiskohajärgse asutuse taotluse korral edastab pädev asutus sellele asutusele otsuse, milles on fikseeritud vigastustest paranemise või tervisliku seisundi stabiliseerumise kuupäev, ning vajaduse korral otsuse pensioni määramise kohta.

Artikkel 35

Vaidlused õnnetuse või haiguse kutsealase tekke üle

1. Kui pädev asutus vaidlustab määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 36 lõikes 2 osutatud juhtudel tööõnnetusi või kutsehaigusi käsitlevate õigusaktide kohaldamise, teatab ta viivitamata sellest mitterahalist hüvitist andnud elu- või viibimiskohajärgsele asutusele, sellist hüvitist käsitletakse sel juhul ravikindlustuse alusel antuna.
2. Kui selles küsimuses on jõutud lõplikule otsusele, teatab pädev asutus viivitamata sellest mitterahalist hüvitist andnud elu- või viibimiskohajärgsele asutusele. Kui tegemist ei ole tööõnnetuse ega kutsehaigusega, jätkab see asutus mitterahalise hüvitise andmist ravikindlustuse alusel, kui töötajal või füüsilisest isikust ettevõtjal on õigus seda saada. Muudel juhtudel käsitletakse mitterahalist hüvitist, mida kõnealune isik on saanud ravikindlustuse alusel, alates õnnetuse või haiguse esmakordsest diagnoosist, tööõnnetus- või kutsehaigushüvitisena.

Artikkel 36

Mitmes liikmesriigis kutsehaiguse ohus viibimise korral kohaldatav kord

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 38 osutatud juhtudel edastatakse teade kutsehaiguse kohta kas kutsehaiguste suhtes pädevale asutusele liikmesriigis, kelle õigusruumis selle haiguse all kannatav isik viimasena tegeles töö või tegevusega, mis tõenäoliselt võib põhjustada kõnealust haigust, või elukohajärgsele asutusele, kes edastab selle teate asjaomasele pädevale asutusele.

Kui nimetatud asutus teeb kindlaks, et seda kutsehaigust põhjustada võiv töö või tegevus on viimati toimunud muu liikmesriigi õigusruumis, edastab ta kõnealuse teate koos saatedokumentidega selle liikmesriigi vastavale asutusele.

2. Kui selle liikmesriigi asutus, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik viimasena seda kutsehaigust põhjustada võiva töö või tegevusega, teeb kindlaks, et selline isik või tema ülalpidamisel olnud isikud ei vasta selle liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustele, edastab kõnealune asutus teate koos saatedokumentidega, sealhulgas esimesena nimetatud asutuse korraldatud arstlike läbivaatuste aruannetega, ja teises lõigus osutatud otsuse koopia viivitamata selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumis oli kõnealuse haiguse all kannatav isik varem seotud seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

Ta teatab samal ajal kindlustatud isikule oma otsusest, nimetades eelkõige hüvitise andmisest keeldumise põhjused, edasikaebamise alused ja tähtaja ning kuupäeva, mil kõnealune toimik edastati selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumis oli kindlustatud isik varem seotud seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

3. Vajaduse korral tuleks juhtum suunata sama korra kohaselt tagasi selle liikmesriigi vastavale asutusele, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik esimest korda seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

Artikkel 37

Asutustevaheline teabevahetus ja ettemaksed taotluse tagasilükkamise otsuse edasikaebamise korral

1. Edasikaebuse korral taotluse tagasilükkamise otsuse vastu, mille on teinud ühe sellise liikmesriigi asutus, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega, teatab kõnealune asutus sellest asutusele, kellele on edastatud teade vastavalt artikli 36 lõikes 2 sätestatud korrale, ning teatab pärast sellele asutusele lõpliku otsuse.
2. Kui õigus saada hüvitist on omandatud õigusaktide alusel, mida kohaldab asutus, kellele teade edastati, teeb see asutus ettemaksed kuni summani, mis määratakse kindlaks vajaduse korral pärast konsulteerimist asutusega, kelle otsuse vastu edasikaebus on esitatud. Viimasena nimetatud asutus maksab tehtud ettemaksete summa tagasi, kui sellise edasikaebuse tulemusel nõutakse temalt hüvitiste maksmist. Seejärel arvatakse see summa maha kõnealusele isikule makstava hüvitise kogusummast vastavalt artiklis 71 sätestatud menetlusele.

Artikkel 38

Kutsehaiguse siivenemine

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 39 osutatud juhtudel esitab taotleja liikmesriigi asutusele, kellelt ta nõuab hüvitise saamise õigust, kogu teabe kõnealuse kutsehaiguse tõttu varem määratud hüvitiste kohta. See asutus võib pöörduda kõigi teiste varasemate pädevate asutuste poole, et saada teavet, mida ta peab vajalikuks.

Artikkel 39

Töövõimetusastme hindamine varasema või hilisema tööõnnetuse või kutsehaiguse korral

1. Kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 40 lõike 3 kohaldamisel varasema või hilisema töövõimetus põhjustas õnnetus, mis juhtus ajal, kui asjaomase isiku suhtes kehtisid sellise riigi õigusaktid, kes ei tee vahet töövõimetus põhjuste vahel, peab varasema või hilisema tööõnnetuse suhtes pädev asutus või kõnealuse liikmesriigi pädeva ametiasutuse määratud organ teise liikmesriigi pädeva asutuse nõudel esitama andmed varasema või hilisema töövõimetus astme kohta ning võimaluste piires teavet, mis võimaldab kindlaks määrata, kas töövõimetus on teise liikmesriigi õigusaktide kohaselt käsitletav tööõnnetuse tagajärjena.

Sellisel juhul võtab pädev asutus vastavalt tema poolt kohaldatavatele õigusaktidele õiguse andmisel ja hüvitise summa kindlaksmääramisel arvesse nende varasemate või hilisemate juhtumite põhjustatud töövõimetus astet.

Artikkel 40

Pensionitaotluste või lisatoetuste taotluste esitamine ja läbivaatamine

1. Selleks et saada liikmesriigi õigusaktide alusel pensioni või lisatoetust, esitab töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja või tema ülalpidamisel olnud isik, kes elab muu liikmesriigi territooriumil, taotluse kas pädevale asutusele või elukohajärgsele asutusele, kes edastab sellise taotluse pädevale asutusele. Taotlusele tuleb lisada nõutavad tõendusdokumendid ning taotlus tuleb koostada vastavalt pädeva asutuse kohaldatavate õigusaktide sätetele.
2. Pädev asutus teatab oma otsuse taotlejale otse või pädeva riigi kontaktasutuse kaudu; ta saadab selle otsuse koopia taotleja elukohaliikmesriigi kontaktasutusele.

Artikkel 41

Rakendamise erisätted

Määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 2. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta ei kohaldata isikute suhtes, kellel on õigus mitterahalistele hüvitistele ainult vastavalt käesoleva määruse 2. lisa loetletud liikmesriigi riigiteenistujate suhtes kehtivale eriskeemile.

III peatükk – Matusetoetused

Artikkel 42

Matusetoetuse taotlemine

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklite 42 ja 43 kohaldamisel peab matusetoetuse taotlus olema saadetud taotleja elukohajärgsele asutusele.

IV peatükk – Invaliidsushüvitised, vanaduspension ja toitjakaotuspension

Artikkel 43

Hüvitiste arvutamine

1. Hüvitise teoreetilise ja tegeliku summa arvutamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktile b kohaldatakse käesoleva määruse artikli 12 lõigetes 3, 4 ja 5 sätestatud eeskirju.
2. Kui vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioode ei ole vastavalt käesoleva määruse artikli 12 lõikele 3 arvesse võetud, arvutab selle liikmesriigi asutus, kelle õigusaktide kehtivusalal need perioodid täitusid, neile perioodidele vastava summa vastavalt õigusaktidele, mida ta kohaldab. Hüvitise tegelikku summat, mis arvutatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktile b, suurendatakse summa võrra, mis vastab vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioodidele.
3. Iga liikmesriigi asutus arvutab vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele makstava summa, mis vastab vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioodidele ning mille suhtes kooskõlas määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 53 lõike 3 punktiga c ei kohaldata muude riikide sätteid vähendamise, peatamise või tühistamise kohta.

Artikkel 44

Laste kasvatamisele pühendatud perioodide arvestamine

Ilma et see piiraks vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 II jaotise sätetele kindlaksmääratud liikmesriigi pädevust, peab selle liikmesriigi asutus, kus pensioni saaja elas kõige kauem lapse sünnile järgnenud 12 kuu jooksul, arvesse võtma lapse kasvatamise aega muudes liikmesriikides, tingimusel et muu liikmesriigi õigusaktid ei ole asjaomase isiku suhtes kohaldatavad töö või ettevõtlusega tegelemise tõttu.

Artikkel 45

Hüvitiste taotlemine

- A) Hüvitisetaotluse esitamine vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 44 lõikele 2
1. Et saada hüvitist määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 44 lõike 2 alusel, esitab taotleja taotluse selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusakte kohaldatakse tema suhtes sel ajal, mil tekkis töövõimetus, millele järgnes invaliidus või invaliidsuse süvenemine.
 2. Kui oli määratud rahaline haigushüvitis, tuleb pensionitaotluse esitamise kuupäevana vajaduse korral siiski käsitleda sellise rahalise hüvitise lakkamise kuupäeva.
 3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 47 lõike 1 punktis b osutatud juhul teatab asutus, kes on asjaomase isiku viimasena kindlustanud, hüvitise maksmise eest algselt vastutavale asutusele vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele

ettenähtud hüvitise summa ja jõustumiskuupäeva. Alates sellest kuupäevast tühistatakse enne invaliidsuse süvenemist maksta tulnud hüvitis või vähendatakse seda summani, mis ei ületa määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 47 lõikes 2 osutatud lisasummat.

B) Muude hüvitisetaotluste esitamine

4. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 44 lõikes 2 osutatud juhtudel esitab taotleja taotluse kas oma elukohajärgsele asutusele, kui asjaomase isiku suhtes on kehtinud selle asutuse kohaldatavad õigusaktid, või muudel juhtudel selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusaktid kehtisid tema suhtes viimasena.
5. Taotluse esitamise kuupäev kehtib kõigi asjaomaste asutuste puhul.
6. Erandina lõikest 5, juhul kui taotleja ei ole oma taotluses näidanud kõiki teiste liikmesriikide õigusaktide kehtivusalal täitunud kindlustus- või elamisperioode, kuigi tal seda selgelt paluti teha, käsitleb kõnealuseid õigusakte kohaldav asutus taotluse esitamise kuupäevana kuupäeva, mil taotleja algset taotlust täiendab või esitab uue taotluse puuduvate perioodide kohta, kui need õigusaktid ei sisalda soodsamaid sätteid.
7. Ühe liikmesriigi asutusele saadetud hüvitisetaotlus hõlmab automaatselt hüvitisi, mis on määratud samal ajal kõikide kõnealuste liikmesriikide õigusaktide alusel ja mille saamise tingimustele taotleja vastab.

Siiski ei toimu sellist samaaegset hüvitiste määramist juhul, kui taotleja palub määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 50 lõike 1 alusel edasi lükata hüvitise, mida tal oleks õigus saada ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel.

Artikkel 46

Dokumendid ja teave, mille taotleja peab taotlusele lisama

1. Taotluse esitab taotleja vastavalt artikli 45 lõigetes 1 ja 4 osutatud asutuse kohaldatavate õigusaktide sätetele ja sellele peavad olema lisatud nõutavad tõendusdokumendid. Taotleja märgib kas asutuse või asutused, kes korraldavad invaliidsus-, vanadus- või toitjakaotuskindlustust (pensione) liikmesriigis, kus kõnealune isik on kindlustatud olnud, või kui tegemist on töötajaga, selle tööandja või need tööandjad, kelle teenistuses ta on mis tahes liikmesriigi territooriumil töötanud, ja esitab selleks kõik olulised tõendid, mis on tema valduses.
2. Kui taotleja palub määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 50 lõike 1 alusel edasi lükata sellise vanadushüvitise, mida tal oleks õigus saada ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel, peab ta nimetama õigusaktid, mille alusel ta hüvitise edasilükkamist taotleb.

Artikkel 47

Taotluste läbivaatamine asutustes

A) Läbivaatav asutus

1. Hüvitisetaotluse vaatab läbi asutus, kellele taotlus on vastavalt artikli 45 lõigetele 1 või 4 saadetud või edastatud. Seda asutust nimetatakse edaspidi „läbivaatavaks asutuseks”.
- B) Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 44 kohaselt esitatud hüvitisetaotluste läbivaatamine
2. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 44 lõikes 3 osutatud juhul edastab läbivaatav asutus kõik asjaomase isiku andmed asutusele, kes on isiku eelmisena kindlustanud; see asutus vaatab toimiku omakorda läbi.
 3. Artikleid 48–52 ei kohaldata määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 44 osutatud taotluste läbivaatamise suhtes.
- C) Muude hüvitisetaotluste läbivaatamine
4. Muudel juhtudel kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 44 osutatud olukord, edastab läbivaatav asutus viivitamata hüvitisetaotlused kõigile asjaomastele asutusele, et kõik need asutused saaksid taotlused üheaegselt ja viivitamata läbi vaadata. Ta edastab neile kindlustus- ja elamisperioodid, mis on täitunud tema õigusruumis ning vajadusel taotleja esitatud tõendid.
 5. Igaüks teistest asjaomastest asutustest edastab läbivaatavale asutusele kindlustus- ja elamisperioodid, mis on täitunud tema õigusruumis. Välja arvatud käesoleva määruse artikli 46 lõikes 2 sätestatud juhud, märgib iga asutus ka määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktis a osutatud sõltumatu hüvitise summa, kui õigus hüvitisele tekib ainult siseriiklikke õigusakte arvesse võttes.
 6. Läbivaatav asutus edastab kõigile kõnealustele asutusele kogu teabe, mis ta on saanud. Selle alusel arvutab iga asutus hüvitiste teoreetilise ja tegeliku summa vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktile b ning edastab kõnealused summad läbivaatavale asutusele.
 7. Kohe, kui läbivaatav asutus lõikes 5 osutatud teabe põhjal tuvastab, et tuleb kohaldada (EÜ) nr 883/2004 artikli 46 lõiget 2 või artikli 57 lõikeid 2 või 3, teatab ta sellest teistele asjaomastele asutustele.
 8. Selleks et võimaldada taotlejal teostada oma edasilükkamisõigust, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 50 lõikes 1, edastab läbivaatav asutus talle kogu oma käsutuses oleva teabe, et tal oleks võimalik teada, millised tagajärjed on selliste hüvitiste üheaegsel määramisel, mida ta taotleda võib. Taotleja saadab võimaliku hüvitiste edasilükkamise taotluse läbivaatavale asutusele, kes edastab selle viivitamata asjaomasele asutusele.

Artikkel 48

Otsuste teatamine taotlejale

1. Iga asutus teatab taotlejale vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele tehtud määramisotsuse. Igas otsuses täpsustatakse selle puhul lubatud edasikaebamisvahendid ja -tähtajad. Koopia igast otsusest edastatakse läbivaatavale

asutusele. Saanud kätte koopia kõigist otsustest, edastab läbivaatav asutus taotlejale tema oma keeles ja vastavalt artikli 3 lõikes 4 sätestatule kokkuvõtliku teate neist otsustest. Ta edastab selle kokkuvõtliku teate ka kõigile teistele asjaomastele asutustele.

2. Kokkuvõtlikku teadet, mis edastati taotlejale vastavalt artikli 3 lõikele 4, tuleb käsitleda uue otsusena, mille peale on võimalik edasi kaevata.

Artikkel 49

Invaliidsusgrupi kindaksmääramine

1. Juhul kui kohaldatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 46 lõiget 3, on ainult läbivaatav asutus volitatud taotleja invaliidsusgrupi kohta otsust tegema. Läbivaatav asutus teeb selle otsuse niipea, kui tal on võimalik kindlaks teha, kas on täidetud selle asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused kõnealuse õiguse saamiseks, võttes vajaduse korral arvesse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikleid 6 ja 51. Ta teatab ta sellest otsusest viivitamata teistele asjaomastele asutustele.

Kui läbivaatava asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused selle õiguse saamiseks, välja arvatud invaliidsusgrupiga seotud tingimused, ei ole määruse (EÜ) nr 883/2004 artikleid 6 ja 51 arvestades täidetud, teatab kõnealune asutus sellest viivitamata invaliidsuse suhtes pädevale asutusele teises liikmesriigis, kelle õigusruumi taotleja kuulus viimasena. Kui viimati nimetatud asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused selle õiguse saamiseks on täidetud, on see asutus volitatud tegema otsuse taotleja invaliidsusgrupi kohta; see asutus teatab kõnealusest otsusest viivitamata teistele asjaomastele asutustele.

Vajaduse korral võidakse kõnealune küsimus suunata samadel tingimustel tagasi invaliidsuse suhtes pädevale asutusele teises liikmesriigis, kelle õigusaktid kehtisid taotleja suhtes esimesena.

2. Juhul, kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 46 lõige 3 ei ole invaliidsusgrupi kindlaksmääramiseks kohaldatav, on igal asutusel õigus lasta taotleja enda poolt valitud arstil läbi vaadata. Siiski võtab liikmesriigi asutus arvesse kõigi teiste liikmesriikide asutuste kogutud dokumente ja meditsiinilisi arvamusi ning halduslikku laadi teavet, nagu oleksid need olnud koostatud tema enda liikmesriigis.
3. Kui arstlik läbivaatus toimub muus liikmesriigis kui asjaomase isiku elukohariik, peab sellega kaasnevad reisi- ja elamiskulud kandma asutus, kes selle arstliku läbivaatuse korraldas.

Artikkel 50

Ajutised maksed ja hüvitise ettemaksmine

1. Olenemata käesoleva määruse artiklist 7, maksab iga asutus, kes teeb hüvitisetaotluse läbivaatamise käigus kindlaks, et taotlejal on õigus saada määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktile a vastavat sõltumatut hüvitist selle asutuse kohaldatavate õigusaktide alusel, viivitamata selle hüvitise välja. Seda makset käsitletakse ajutisena, kui eraldatud summa võib muutuda sõltuvalt taotluse läbivaatuse tulemusest.

2. Kui lõike 1 alusel ei ole taotlejale võimalik ajutist hüvitist maksta, kuid saadud teabe põhjal selgub, et õigus saada hüvitist omandatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punktile b, teeb läbivaatav asutus talle asjakohase korvatava ettemakse, mille summa on võimalikult lähedane summale, mis talle tõenäoliselt määratakse määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punkti b alusel.
3. Asutus, kes on kohustatud lõike 1 või 2 alusel hüvitist maksma, teatab sellest viivitamata taotlejale, juhtides selgesõnaliselt tema tähelepanu võetud meetme ajutisele laadile ja faktile, et edasi kaevata on võimalik ainult tulevast määramisotsust.

Artikkel 51

Hüvitiste ümberarvutamine

1. Hüvitiste ümberarvutamisel vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 48 lõigetele 3 ja 4, artikli 50 lõikele 4 ja artikli 59 lõikele 1 kohaldatakse käesoleva määruse artiklit 50 *mutatis mutandis*.
2. Hüvitise ümberarvutamise, tühistamise või peatamise korral teatab sellise otsuse teinud asutus sellest viivitamata asjaomasele isikule vastavalt artikli 3 lõigetes 4–7 sätestatud korrale ja teavitab sellest kõiki asutusi, kelle suhtes kõnealusel isikul on õigusi.

Artikkel 52

Meetmed hüvitise määramise kiirendamiseks

1. Kui liikmesriigi õigusaktid hakkavad isiku suhtes kehtima, edastab nimetatud liikmesriigi pädeva asutuse määratud organ selle liikmesriigi määratud organile, kelle kodakondsus asjaomasel isikul on, kõik isikuandmed kõnealuse isiku kohta, sealhulgas talle esimese liikmesriigi pensionide alal pädeva asutuse poolt eraldatud identifitseerimisnumbri ning samuti nimetatud pädeva asutuse nime. Ta edastab nimetatud organile ka kogu muu teabe, mis võib lihtsustada ja kiirendada pensionide hilisemat määramist.
2. Lõike 1 kohaldamisel käsitletakse kodakondsuseta isikuid ja pagulasi ning isikuid, kelle suhtes ei ole kunagi kehtinud selle liikmesriigi õigusaktid, kelle kodanikud nad on, selle liikmesriigi kodanikena, kelle õigusruumi on nad esimesena kuulunud.
3. Asjaomased asutused koostavad kõnealuse isiku või sel ajal teda kindlustava asutuse taotluse korral selle isiku kindlustusloo, mis algab hiljemalt üks aasta enne tema pensioniikka jõudmise kuupäeva.
4. Halduskomisjon kehtestab eelnevate lõigete sätete rakenduseeskirjad.

Artikkel 53
Kooskõlastusmeetmed liikmesriigis

1. Kui siseriiklikud õigusaktid sisaldavad eeskirju pensioni maksmise eest vastutava asutuse kindlaksmääramiseks, kohaldatakse neid reegleid, võttes arvesse üksnes selle liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustusperioode.
2. Kui siseriiklikud õigusaktid sisaldavad riigiteenistujate eriskeemi ja töötajate üldise kindlustusskeemi vahelisi kooskõlastuseeskirju, ei mõjuta määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse sätteid neid eeskirju.

V peatükk – Töötushüvitised

Artikkel 54
Hüvitiste arvutamine

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 62 lõike 3 kohaldamisel edastab selle liikmesriigi pädev asutus, mille õigusruumi asjaomane isik oma viimase töö või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise käigus kuulus, elukohajärgsele asutusele viimase taotluse korral kõik vajalikud andmed töötushüvitise arvutamiseks, eelkõige saadud palga või kutsetegevusest saadud sissetuleku summa.
2. Kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 62 kohaldamisel artikli 65 lõikes 5 osutatud töötaja, kes pole piirialatöötaja, ei ole kunagi töötanud oma elukohariigi õigusruumis, arvutatakse töötushüvitised tavalise palga põhjal, mida selles liikmesriigis saaks samaväärse või analoogse töö eest, mida ta viimati tegi mõne teise liikmesriigi territooriumil.
3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 62 kohaldamisel ja vaatamata nimetatud määruse artiklile 63 võtab pädev asutus, kui selle liikmesriigi õigusaktid näevad ette, et hüvitise arvutamine sõltub pereliikmete arvust, arvesse ka asjaomase isiku pereliikmeid, kes elavad mõnes teises liikmesriigis, nagu elaksid nad pädevas liikmesriigis. Käesolevat sätet ei kohaldata juhul, kui pereliikmete elukohariigis on mõnel teisel isikul õigus töötushüvitistele, mille arvutamisel on neid pereliikmeid arvesse võetud.

Artikkel 55
Tingimused ja piirangud seoses õigusega saada töötushüvitist teise liikmesriiki siirdumise korral

1. Selleks et saada hüvitist määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 alusel, informeerib teise liikmesriiki siirduv töötaja pädevat asutust enne oma ärasõitu sellest ja palub temalt dokumenti, mis tõendab, et kõnealusel isikul on jätkuvalt õigus saada hüvitist määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 lõike 1 punkti b alusel.

Pädev asutus teavitab teda tema kohustustest ja väljastab talle nimetatud dokumendi, milles on eelkõige märgitud:

- a) kuupäev, millest alates töötü lakkas olemast kättesaadav pädeva riigi tööhõivetalitustele;
 - b) määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 lõike 1 punkti b kohane tähtaeg, mille jooksul töötü peab end sihtkohaliikmesriigis töötüsi jaoks registreerima;
 - c) määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 lõike 1 punkti c kohane maksimaalne ajavahemik, mille jooksul võidakse säilitada õigus saada hüvitist;
 - d) asjaolud, mis võivad muuta hüvitise saamise õigust.
2. Töötü registreerib end töötüsi jaoks sihtkohaliikmesriigi tööhõivetalituses vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 lõike 1 punktile b ja edastab selle liikmesriigi asutusele lõikes 1 osutatud dokumendi. Vastasel juhul pöördub sihtkohaliikmesriigi asutus vajaliku teabe saamiseks pädeva asutuse poole.
 3. Töötü sihtkohaliikmesriigi tööhõivetalitused teavitavad töötüt tema kohustustest.
 4. Töötü sihtkohaliikmesriigi asutus teatab pädevale asutusele viivitamata töötü tööhõivetalituses registreerimise kuupäeva ja tema uue aadressi.

Ajavahemikul, mille kestel on töötül õigus hüvitiste säilitamisele, edastab kõnealune asutus iga kuu pädevale asutusele asjakohast teavet töötü olukorra jälgimise kohta ja eelkõige seda, kas isik on endiselt registreeritud tööhõivetalitustes ja kas ta järgib korraldatud kontrollimenetlusi.

5. Töötü sihtkohajärgne asutus teeb või laseb teha kontrolli nii, nagu ta teeks seda töötü suhtes, kellel on õigus saada hüvitist nende õigusaktide alusel, mida kohaldab see asutus. Kõnealune asutus teatab pädevale asutusele mis tahes lõike 1 punktis d osutatud asjaolu tekkimisest.
6. Kahe või enama liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad omavahel kindlaks määrata meetmed määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 64 kohaselt teise liikmesriiki suunduvate töötute töötüsi jaoks soodustamiseks.

Artikkel 56

Töötü, kes elab muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

1. Kui töötü otsustab vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõikele 2 registreeruda töötüsi jaoks korraga oma elukohaliikmesriigis ja liikmesriigis, kus ta viimati töötas või tegutses füüsilisest isikust ettevõtjana, teatab ta sellest esmajoones oma elukohariigi asutusele ja tööhõivetalitusele.

Selle liikmesriigi tööhõivetalituste taotlusel, kus töötü viimati töötas või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutses, edastavad elukohajärgsed tööhõivetalitused neile olulise teabe töötü registreerimise ja töötüsimise kohta.

2. Kui õigus hüvitistele on seotud teatavate kohustuste täitmisega töötü poolt vastavalt elukohariigi õigusaktidele, võetakse arvesse töötü võimalikke kohustusi teise liikmesriigi tööhõivetalituste suhtes. Töötü kohus on teatada oma elukohajärgsele asutusele nende kohustuste ajakava ja laad.

3. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõike 5 punkti b kohaldamisel teatab selle liikmesriigi asutus, kelle õigusakte kohaldatai töötaja suhtes viimasena, elukohajärgsele asutusele tema taotlusel, kas töötajal on õigus hüvitistele vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 64.

VI peatükk – Pereküvitised

Artikkel 57

Prioriteetsuse määramise eeskirjad kattumise puhul

Kui määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 68 lõike 1 punkti b alapunkti i kohaldamisel laste elukoht ei võimalda prioriteetsusjärjekorda kindlaks määrata, arvutab iga asjaomane liikmesriik hüvitiste summa, võttes arvesse lapsi, kes ei ela tema territooriumil. Selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õiguses on ette nähtud kõige suurem hüvitiste summa, maksab välja terve selle summa. Teise liikmesriigi pädev asutus maksab talle tagasi poole nimetatud summast selle liikmesriigi õiguses ettenähtud summa piirides.

Artikkel 58

Eeskirjad juhuks, kui isiku suhtes on ühe ja sama perioodi või perioodi osa kehtinud järjestikku mitme liikmesriigi õigusaktid

- 1 Kui isiku suhtes on kehtinud järjestikku kahe liikmesriigi õigusaktid ühe kalendrikuu jooksul, sõltumata sellest, millised on nende liikmesriikide õigusaktides ettenähtud pereküvitiste maksamise kuupäevad, kannab kõnealusel perioodil esimesena kehtinud õigusaktide alusel makstud pereküvitise kulusid kandev asutus sellised kulud kogu jooksva kuu vältel.
- 2 Ta teatab teise liikmesriigi asutusele kuupäeva, mil ta lõpetab kõnealuste pereküvitiste maksamise.

Artikkel 59

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklite 67 ja 68 kohaldamise kord

1. Pereküvitiste maksamise taotlus esitatakse eelkõige:
 - a) töökohajärgse liikmesriigi asutusele, kui õigus hüvitistele on saadud seoses töö või ettevõtlusega ja kui taotleja elukaaslasel ei ole õigust hüvitistele seoses töö või ettevõtlusega teises liikmesriigis;
 - b) muudel juhtudel laste elukohajärgsele asutusele või ühele neist asutustest, kui lapsed elavad eri liikmesriikides.
2. Asutus, kelle poole vastavalt lõikele 1 pöörduti, vaatab taotluse läbi, toetudes taotleja esitatud üksikasjalikule teabele ja teeb alati, kui see osutub vajalikuks, esialgse otsuse kohaldatava prioriteetsusjärjekorra kohta, arvestades kõiki asjaolusid ja õigusakte, mis iseloomustavad taotleja perekonna olukorda.

Kõnealune asutus teatab sellest taotlejale ja maksab talle ajutiselt välja tema kohaldatavates õigusaktides ettenähtud hüvitised.

3. Kõnealune ajutine otsus kohaldatava prioriteetsusjärjekorra kohta saadetakse kõigile liikmesriigi või liikmesriikide asutustele, kelle õigusaktide kohaselt võib tekkida õigus hüvitistele. Neil asutustel on aega üks kuu alates ajutise otsuse saatmiskuupäevast, et seda vaidlustada või taotleda täiendavat teavet.

Selle tähtaja möödumisel muutub selle asutuse otsus, kelle poole vastavalt lõikele 1 pöörduti, asjaomastele asutustele kohustuslikuks. Selle põhjal koostab iga kõnealune asutus aruande soodustatud isikule maksmisele kuuluvate hüvitiste summa kohta ja edastab selle viivitamata asutusele, kelle poole pöörduti.

4. Asutus, kelle poole vastavalt lõikele 1 pöörduti, saadab taotlejale otsuse hüvitiste maksmise prioriteetsusjärjekorra kohta koos asjaomaste asutuste koostatud hüvitiste arvestusega.
5. Asutus, kes maksis hüvitised välja ajutiselt summas, mis ületab summa, mille ta lõplikult maksuma peab, pöördub prioriteetse asutuse poole üleliigselt makstud summa tagasi saamiseks vastavalt artiklis 71 sätestatud korrale.

Artikkel 60

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 69 kohaldamise kord

Kui pädev asutus määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 69 kohaldamisel konstateerib, et tema kohaldatavate õigusaktide alusel ei teki õigust saada hüvitist, edastab ta taotluse viivitamata koos kõigi vajalike dokumentide ja kogu vajaliku teabega selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusaktid on asjaomase isiku suhtes kehtinud kõige pikema aja jooksul. Vajaduse korral võidakse küsimus suunata samadel tingimustel tagasi selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumis täitus kõnealuse isiku lühim kindlustus- või elamisperiood.

IV JAOTIS - FINANTSSÄTTED

I peatükk – Hüvitiste maksmine vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 35 lõikele 1 ja artiklile 41

1. jagu – Hüvitiste tagasimaksmine tegelike kulutuste alusel

Artikkel 61

Põhimõtted

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 35 lõike 1 ja artikli 41 kohaldamisel maksab pädev asutus mitterahaliste hüvitiste tegeliku summa tagasi need andnud asutusele, nagu tuleneb viimasena nimetatud asutuse raamatupidamisdokumentidest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse käesoleva määruse artiklit 62.
2. Lõike 1 kohaldamisel käsitletakse pädeva asutusena muus liikmesriigis kui kindlustatud isiku elukohariik elavate pereliikmete elukohajärgset asutust määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 20 lõikes 4 osutatud juhtudel, ja pensionäri ja tema

pereliikmete elukohajärgset asutust määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 27 lõikes 5 osutatud juhtudel.

3. Kui kõik või osa lõikes 1 osutatud hüvitiste tegelikust summast ei ilmne neid eraldanud asutuste raamatupidamisest, määratakse tagasimakstav summa kindlaks aastase kogumaksena, arvatuna vastavalt kõikidele asjakohastele teadetele, mis on saadud kättesaadavate andmete põhjal. Halduskomisjon hindab kindlasummaliste maksete väljaarvutamisel kasutatavaid alusandmeid ja otsustab nende maksete summa.
4. Tagasimaksmisel ei tohi arvestada määrasid, mis on kõrgemad kui nende mitterahaliste hüvitiste suhtes kohaldatavad määrad, mis on määratud kindlustatud isikutele, kelle suhtes kehtivad õigusaktid, mida kohaldab lõikes 1 osutatud hüvitist andnud asutus.
5. Lõike 1 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* vastavalt artikli 27 lõike 8 teisele lausele makstud rahaliste hüvitiste tagasimaksmise suhtes.

2. jagu – Hüvitisekulude tagasimaksmine kindlaksmääratud summade alusel

Artikkel 62

Asjaomaste liikmesriikide tuvastamine

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 35 lõikes 2 osutatud liikmesriigid, kelle õigus- või haldusstruktuuridest tulenevalt pole tegeliku kulu alusel tagasimaksmine asjakohane, on loetletud käesoleva määruse lisas 3.
2. Liikmesriik võib loobuda kindlaksmääratud summade alusel tagasimaksmise süsteemi kasutamisest tingimusel, et selline loobumine jõustub kalendriaasta alguses. Sellisel juhul peab asjaomane liikmesriik teatama muudatusest halduskomisjonile hiljemalt muudatuse jõustumise aastale eelneva aasta juuni lõpuks.
3. Käesoleva määruse 3. lisas loetletud liikmesriikide puhul makstavad pädevad asutused nimetatud hüvitised andnud asutustele tagasi nende mitterahaliste hüvitiste summa, mis on antud vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 17, pereliikmetele, kes ei ela samas liikmesriigis kui kindlustatud isik, ning vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 22, artikli 24 lõikele 1 ning artiklitele 25 ja 26 pensionäridele ja nende pereliikmetele, tehes seda igaks kalendriaastaks kinnitatud ühekordsete summeeritud maksetena. Selle ühekordse summeeritud makse summa peab olema võimalikult lähedane tegelikele kulutustele.

Artikkel 63

Kindlasummaliste maksete arvutamine

1. Iga deebitorliikmesriigi puhul on ühe kalendriaasta makse võrdne summaga, mis on saadud, korrutades keskmist aastakulu inimese kohta eri vanuseklasside kaupa arvestatavate isikute arvuga igas vanuseklassis ja rakendades tulemuse suhtes vähenduskoeffitsienti.

$$\text{ÜHEKORDNE SUMMEERITUD MAKSE} = \sum_{i=1}^3 ((1 - X) \times Y_i) \times Z_i$$

Selles valemis kasutatud sümbolite tähendus on järgmine:

- Summeerimisnäitaja i (i väärtused = 1, 2 ja 3) esindab kolme ühekordse summa arvutamisel kasutatud vanuseklassi:
 - $i = 1$: alla 20aastased isikud
 - $i = 2$: 20–64aastased isikud
 - $i = 3$: 65aastased ja vanemad isikud.
 - Koeffitsient X (arv vahemikus 0–1) tähistab valitud vähendamist, mis on määratletud lõikes 4.
 - Y_i näitab vanuseklassi i isikute keskmist aastast kulu, nagu see on määratletud lõikes 2.
 - Z_i näitab vanuseklassis i arvesse võetavate isikute keskmist arvu, nagu see on määratletud lõikes 3.
2. Keskmise aastane kulu isiku kohta (Y_i) vanuseklassis i saadakse, kui aastakulu, mis tuleneb kreditorliikmesriigi asutuste poolt arvestatavate sotsiaalkindlustusskeemide alusel antud kõikidest mitterahalistest hüvitistest kõikidele asjaomase vanuseklassi isikutele, kelle suhtes kehtivad selle liikmesriigi õigusaktid, ja nende pereliikmetele, jagatakse selle vanuseklassi isikute keskmise aastase arvuga. Arvutamisel võetakse arvesse artiklis 23 osutatud kindlustusskeemi raames tehtud kulutusi.
 3. Iga deebitorriigi puhul on vanuseklassi i isikute keskmine arv (Z_i) võrdne isikute arvuga, kelle suhtes kehtivad selle liikmesriigi õigusaktid ja kellel on õigus tema kulul kreditorriigis mitterahalisi hüvitisi saada.

Arvessevõetavate isikute arv on kindlaks määratud nimekirja abil, mida elukohajärgne asutus selleks hoiab ja mis põhineb kõnealuste isikute õiguste dokumentaalsel tõendusel pädeva asutuse poolt.
 4. Ühekordsele summale kohaldatav vähendus on üldjuhul 15% ($X = 0,15$). See on 20% ($X = 0,20$), kui pädev liikmesriik on loetletud määruse (EÜ) nr 883/2004 IV lisas.
 5. Halduskomisjon kinnitab eelnevates lõikudes osutatud ühekordse summa arvutamise lähteandmete kindlaksmääramise meetodid ja tingimused.

Artikkel 64

Aastaste keskmiste kulude teatamine

Aastase kulu summa isiku kohta vanuseklassis kindla aasta kohta edastatakse kontrollnõukogule hiljemalt teise kõnealusele aastale järgneva aasta 30. juuniks. Vastasel korral võetakse aluseks eelmise aasta keskmine kulu isiku kohta.

Aastased keskmised kulud avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

3. jagu – Ühissätted

Artikkel 65

Asutustevahelised tagasimaksed

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklites 35 ja 41 sätestatud tagasimaksed liimesriikide asutuste vahel toimuvad kontaktasutuse vahendusel.

Artikkel 66

Nõuete esitamine ja maksmise tähtajad

1. Tegelikute kulude alusel koostatud nõuded tuleb esitada hiljemalt kuus kuud pärast selle poolaasta lõppu, mille kestel hüvitised anti.
2. Kindlasummaliste tagasimaksetega seotud nõuded kalendriaasta kohta tuleb esitada kuue kuu jooksul pärast kuud, mil keskmised kulud kõnealuse aasta kohta avaldati Euroopa Liidu Teatajas.
3. Pärast lõigetes 1 ja 2 osutatud tähtaegu esitatud nõudeid ei arvestata.
4. Hüvitiste maksmise eest vastutav asutus kontrollib nõudeid ja maksab need välja enne kuue kuumöödumist pärast selle poolaasta lõppu, mille jooksul need nõuded esitati. Vajaduse korral edastab deebitorasutus kreditorasutusele enne kõnealuse kuuekuulise perioodi lõppu oma otsuse mõnede kulutuste tagasilükkamise kohta.
5. Vaidlused nõude laadi ja summa üle tuleb lahendada hiljemalt üks aasta pärast selle poolaasta lõppu, mille jooksul need nõuded esitati. Pärast selle tähtaja möödumist käsitletakse kõnealust nõuet maksmisele kuuluvana.

Artikkel 67

Viivised

1. Alates artikli 66 lõikes 4 osutatud kuuekuulise ajavahemiku lõpust suurenevad maksmata nõuded viivise võrra. Viivis arvutatakse peamiste refinantseerimistoimingute suhtes kohaldatava Euroopa Keskpannga poolt kehtestatud intressimäära alusel. Kohaldatakse intressimäära, mis kehtib maksekuu esimesel päeval. Kõnealust määra suurendatakse kahe protsendipunkti võrra alates artikli 66 lõikes 5 osutatud üheaastase perioodi lõpust.
2. Halduskomisjon määrab kindlaks viiviste arvutamise meetodi ja lähteandmed.

Artikkel 68

Aastaaruanded

1. Vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 72 punktile g koostab halduskomisjon kontrollnõukogu aruande alusel iga kalendriaasta suhtes võlanõuete kohta aruande.

Selleks teatavad kontaktasutused kontrollnõukogule viimase poolt määratud tähtaegadeks ja tingimuste kohaselt esiteks makstud või vaidlustatud esitatud nõuete summa (kreeditori positsioon) ja teiseks makstud või vaidlustatud saadud nõuete summa (deebitori positsioon).

2. Halduskomisjon võib korraldada kontrolli asjakohaseks statistiliste ja arvestusandmete uurimiseks, mida on vaja, et koostada lõikes 1 osutatud aastaaruanne võlanõuete kohta, eelkõige et tagada nende andmete vastavus käesoleva jaotise eeskirjadele.

II peatükk – Töötushüvitiste maksmine vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 65

Artikkel 69

Töötushüvitiste tagasimaksmine

Kui puudub määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõikes 8 osutatud kokkulepe, saadab elukohajärgne asutus selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumi soodustatud isik viimasena kuulub, taotluse töötushüvitiste tagasimaksmise kohta vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 67 lõigetele 6 ja 7, kuue kuu jooksul alates viimase töötushüvitise maksest, mille tagasimaksmist taotletakse. Taotluses peab olema märgitud määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 67 lõikes 6 või 7 osutatud kolme- või viiekuulise ajavahemiku jooksul makstud hüvitiste summa, periood, mille eest kõnealuseid hüvitisi maksti, ja töötaja isikuandmed.

Kui kõnealused summade üle tekib asjaomaste asutuste vahel vaidlus, kohaldatakse käesoleva määruse artikli 66 lõiked 4 ja 5 *mutatis mutandis*.

III peatükk – Ülemääraste väljamaksete ja ajutiste maksete tagasinõudmine, kompensatsioon ja abi sissenõudmise alal.

1. jagu – Põhimõtted

Artikkel 70

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 84 kohaldamisel ja seal määratletud tingimuste kohaselt toimub võlgade sissenõudmine alati, kui see on võimalik, eelistatult kompensatsioonide teel nii kreditorasutuste (edaspidi „taotlejad üksused”) ja deebitorasutuste (edaspidi „taotluse saanud üksused”) vahel kui ka seoses kindlustatud isikutega vastavalt käesoleva määruse artiklitele 71 ja 72.

Kui kogu nõuet või osa sellest ei ole võimalik katta esimeses lõikes osutatud kompensatsioonidega, kaetakse hüvitisesaaja poolt maksta jäänud summad vastavalt artiklitele 73–82.

2. Kontaktasutusele adresseeritud taotluste puhul käsitletakse kontaktasutust taotluse saanud üksusena.

2. jagu – Kompensatsioon

Artikkel 71

Alusetult või üleliigselt makstud rahalised hüvitised

1. Kui ühe liikmesriigi asutus maksis hüvitiesaajale summa, mis ületab summat, millele tal õigus on, taotleb kõnealune asutus tema kohaldatavates õigusaktides määratud tingimustel ja piirides mis tahes muu liikmesriigi asutuselt, kes peab asjaomasele hüvitiesaajale hüvitisi maksma, et üleliigselt makstud summa peetaks kinni summadest, mida viimatinimetatud asutus hüvitiesaajale maksma peab. Viimatinimetatud asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides, nagu oleks tegemist tema enda poolt üleliigselt makstud summadega, ja kannab kinnipeetud summa kreditorasutusele üle.
2. Artikli 6 kohaselt ja hiljemalt kaks kuud pärast kohaldatava õiguse kindlaksmääramist või hüvitise maksmise eest vastutava asutuse tuvastamist koostab ajutisi rahalisi hüvitisi maksnud asutus aruande summadest, mille pädev asutus talle võlgneb. Kui hüvitiesaaja ja/või tema tööandja on maksnud ajutisi sissemakseid, arvestatakse nimetatud aruande koostamisel neid summasisid.

Hüvitiesaajale hüvitisi maksev pädev asutus peab ajutise maksena eraldatud summa kinni summadest, mida ta asjaomasele isikule maksma peab. Hüvitisi maksev asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides ning edastab kinnipeetud summa viivitamata kreditorasutusele.

3. Kui kindlustatud isik on saanud ühes liikmesriigis sotsiaalabi perioodi jooksul, mil tal on olnud õigus saada hüvitist teise liikmesriigi õigusaktide alusel, võib seda abi andnud organ, juhul kui tal on seaduslik õigus tagasi nõuda kõnealusele isikule maksmisele kuulunud hüvitist, taotleda iga muu liikmesriigi asutuselt, kes peab sellele isikule hüvitisi maksma, et see arvestaks väljamakstud summa maha summast, mida viimasena nimetatud asutus kõnealusele isikule maksab.

Seda sätet kohaldatakse *mutatis mutandis* kindlustatud isiku pereliikme suhtes, kes on saanud liikmesriigi territooriumil abi perioodi jooksul, mil sellel isikul on olnud õigus saada kõnealuse pereliikme tõttu hüvitist teise liikmesriigi õigusaktide alusel.

Kreditorasutus edastab aruande talle makstava summa kohta hüvitiste maksmise eest vastutavale deebitorasutusele. Nimetatud asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides ja kannab kinnipeetud summa viivitamata kreditorasutusele üle.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel saadab pädev asutus asjaomasele isikule kokkuvõtte tema olukorrast, kus on välja toodud tema kohaldatavate õigusaktide kohaselt saada jäänud või üleliigselt makstud summad.

Artikkel 72
Alusetult või üleliigselt makstud sissemaksed

Asutus, kes on saanud ajutisi sissemaksed kindlustatud isikult ja/või tema tööandjalt, maksab vastavalt artiklile 6 kõnealused summad nende maksjatele tagasi alles pärast seda, kui ta on esitanud pädevale asutusele järelepärimise summade kohta, mis tal vastavalt artikli 6 lõikele 3 saada on.

3. jagu – Sissenõudmine

Artikkel 73
Teabetaotlused

1. Taotleva üksuse taotlusel edastab taotluse saanud üksus talle teabe, mis on vajalik võlanõude sissenõudmiseks.

Selle teabe hankimiseks rakendab taotluse saanud üksus volitusi, mis on ette nähtud tema oma liikmesriigis tekkinud sarnaste nõuete sissenõudmise suhtes kohaldatavates õigus- ja haldusnormides.

2. Teabetaotluses on märgitud asjaomase isiku nimi ja aadress ning mis tahes muu teave, millele taotleval üksusel on tavaliselt juurdepääs, ning teabetaotluse aluseks oleva nõude laad ja summa.
3. Taotluse saanud üksus ei pea edastama teavet, mida ta ei saaks hankida oma liikmesriigis tekkinud sarnaste nõuete sissenõudmiseks.
4. Taotluse saanud üksus teatab taotlevale üksusele põhjused, miks teabetaotlust ei saa rahuldada.

Artikkel 74
Teatamine

1. Taotluse peale teeb taotluse saanud üksus adressaadile vastavalt oma liikmesriigi asjaomastest aktidest teatamist käsitlevatele õigusnormidele teatavaks kõik taotluse saanud üksuse liikmesriigis tehtud aktid ja otsused, sealhulgas ka kohtuotsused, mis on seotud konkreetse nõude ja selle sissenõudmisega.
2. Teatamistaotluses on märgitud adressaadi nimi ja aadress ning mis tahes muu taotlevale üksusele tavaliselt kättesaadav teave adressaadi koha, teatavakstehtava akti või otsuse laad ja sisu ning vajadusel deebitori nimi ja aadress ning mis tahes muu taotlevale üksusele tavaliselt kättesaadav teave, ja aktis või otsuses osutatud nõue ning kogu muu vajalik teave.
3. Taotluse saanud üksus teatab viivitamata taotlevale üksusele teatamistaotluse saamise järel võetud meetmetest ja eelkõige märgib kuupäeva, mil otsus või akt edastati adressaadile.

Artikkel 75
Sissenõudmistaotlus

1. Sissemaksete tagasinõudmise või alusetult või üleliigselt makstud hüvitiste sissenõudmise taotluses, mille taotlejale üksus saadab taotluse saanud üksusele, peab olema lisatud taotleja üksuse liikmesriigis väljaantud nõude täitmisele pööramist lubava dokumendi originaal või kinnitatud koopia ja vajadusel teiste sissenõudmiseks vajalike dokumentide originaalid või kinnitatud koopiad.
2. Taotlejale üksus võib esitada sissenõudmistaotluse vaid siis,
 - a) kui võlanõue või selle täitmisele pööramist lubav dokument ei ole liikmesriigis vaidlustatud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 78 lõike 2 teist lõiku;
 - b) kui ta on oma liikmesriigis rakendanud sobivaid sissenõudmismenetlusi, mida lõikes 1 osutatud dokumendi alusel teostada võib, ja kui võetud meetmed ei ole kaasa toonud nõude täielikku tasumist.
3. Sissenõudmistaotluses on märgitud:
 - a) nimi, aadress ja muu asjaomase isiku ja/või tema varasid valdava kolmanda isiku identifitseerimiseks vajalik teave;
 - b) taotluse saanud üksuse identifitseerimiseks vajalik teave;
 - c) viide juriidilisele dokumendile, mis lubab nõude täitmisele pööramist ja mis on välja antud taotleja üksuse asukohaliikmesriigis;
 - d) võlanõude laad ja suurus, sealhulgas peanõue, viivis ja muud karistused, trahvid ja kulud, mis on esitatud kummagi üksuse asukohaliikmesriigi vääringus;
 - e) kuupäev, mil taotlejale üksus ja/või taotluse saanud üksus juriidilise dokumendi adressaadile teatavaks tegi;
 - f) kuupäev, millest alates, ja ajavahemik, mille jooksul on täitmisele pööramine taotleja üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt võimalik;
 - g) muu asjakohane teave.
4. Sissenõudmistaotlus sisaldab ka taotleja üksuse deklaratsiooni, milles kinnitatakse, et lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud.

Taotlejale üksus edastab taotluse saanud üksusele viivitamata kogu asjakohase teabe, mille ta on saanud sissenõudmistaotluse põhjuste kohta.

Artikkel 76
Nõude täitmisele pööramist lubav dokument

1. Nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti tunnustatakse otseselt ja seda käsitatakse automaatselt kui juriidilist dokumenti, mis lubab taotluse saanud üksuse võla sisse nõuda.
2. Esimesest lõikest olenemata võib võla sissenõudmist lubava juriidilise dokumendi vajaduse korral ja kooskõlas taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate seadustega vastu võtta ja tunnustada nõude täitmisele pööramist kõnesoleva liikmesriigi territooriumil lubava dokumendina või sellise dokumendiga asendada või täiendada.

Pädevad asutused püüavad vastuvõtmise, tunnustamise, täiendamise või asendamisega seotud vorminõuded täita kolme kuu jooksul alates sissenõudmistaoitluse saamisest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse kolmandat lõiku. Kui täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument on nõuekohaselt koostatud, ei või kõnealuste vorminõuete täitmisest keelduda. Kolmekuulise tähtaja ületamise korral teavitab taotluse saanud üksus teavitab taotlevat üksust selle põhjustest.

Kui nende vorminõuete täitmise tõttu vaidlustatakse nõue ja/või taotleva üksusepoolt väljastatud nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument, kohaldatakse artiklit 78.

Artikkel 77
Makseviisid ja tähtjad

1. Võlad nõutakse sisse taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi vääringus. Taotluse saanud üksus kannab taotluse esitanud üksusele üle viimase poolt sissenõutud võlanõude kogusumma..
2. Taotluse saanud üksus võib vastavalt oma asukohaliikmesriigis kehtivatele õigusnormidele ja pärast konsulteerimist taotluse esitanud üksusega anda võlgnikule maksmiseks lisaaega või lubada tal maksta osade kaupa. Taotluse saanud üksuse antud lisamakseaja eest nõutud viivised tuleb samuti üle kanda taotleva üksusele.

Alates kuupäevast, mil võla sissenõudmist võimaldav juriidiline dokument on otseselt tunnustatud või vastu võetud, täiendatud või asendatud kooskõlas artikliga 76, nõutakse hilinenud maksete eest viivist taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- või haldusnormide kohaselt ja see kantakse samuti üle taotleva üksusele.

Artikkel 78
Nõude või selle täitmisele pööramist lubava dokumendi vaidlustamine

1. Kui sissenõudmismenetluse ajal vaidlustab huvitatud isik nõude ja/või selle täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi, mis on välja antud taotleva üksuse asukohaliikmesriigis, peab nimetatud isik pöörduma taotleva üksuse asukohaliikmesriigi pädeva organi poole vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele

õigusnormidele. Taotleja üksus peab sellest teatama taotleja saanud üksusele. Kõnealusel pöördumisest võib taotleja saanud üksusele teatada ka huvitatud isik.

2. Niipea kui taotleja saanud üksus on taotleja esitanud üksuselt või huvitatud isikult saanud lõikes 1 nimetatud teate, peab ta täitemenetluse kuni selles valdkonnas pädeva organi otsuseni, välja arvatud taotleja üksuse vastupidise soovi korral, vastavalt teisele lõigule. Taotleja saanud üksus võib vajaduse korral ja kui selline tegevus on samalaadsete nõuete puhul tema asukohaliikmesriigi õigusnormidega lubatud, rakendada võla tasumist tagavaid ettevaatusabinõusid.

Olenemata esimesest lõigust võib taotleja üksus kooskõlas oma asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- ja haldusnormidega nõuda, et taotleja saanud üksus nõuaks vaidlustatud nõude sisse, kui taotleja saanud asutuse liikmesriigis kehtivad õigus- ja haldusnormid seda lubavad. Kui vaidlustamise tulemus on võlgnikule soodne, peab taotleja üksus mis tahes sissenõutud summad tagasi maksma ja vajaduse korral tasuma taotleja saanud üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt tasumisele kuuluvad kompensatsioonid.

3. Taotleja saanud üksuse asukohaliikmesriigis võetud täitemeetmete vaidlustamisel tuleb pöörduda selle liikmesriigi pädeva organi poole vastavalt seal kehtivatele õigusnormidele.
4. Kui pädev organ, kelle poole pöördutakse vastavalt lõikele 1, on kohtuorgan ning see organ teeb taotlejale üksusele soodsa otsuse, mis võimaldab taotleja üksuse asukohaliikmesriigis võla sisse nõuda, käsitatakse seda otsust nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendina ning lähtutakse sellest võla sissenõudmisel.

Artikkel 79 *Abi andmise piirid*

1. Taotleja saanud üksus ei ole kohustatud:
 - a) andma artiklites 73–78 sätestatud abi, kui võla sissenõudmine põhjustaks võlgniku seisundi tõttu tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi selle asutuse asukohaliikmesriigis, juhul kui taotleja saanud liikmesriigis kehtivad õigus- või haldusnormid võimaldavad selliseid meetmeid võtta samalaadsete siseriiklike nõuete puhul;
 - b) andma artiklites 73–78 sätestatud abi, kui vastavalt artiklile 73–75 esitatud esmane taotlus käsitleb rohkem kui viis aastat vanu nõudeid, arvestades ajast, kui kooskõlas taotleja üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- või haldusnormidega koostati täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument, kuni taotleja esitamise kuupäevani. Juhul kui nõue või juriidiline dokument vaidlustatakse, arvestatakse kõnealust ajavahemikku alates ajast, kui taotleja riik teeb kindlaks, et nõuet või täitmisele pööramist lubavat dokumenti, mis võimaldab seda sisse nõuda, ei või enam vaidlustada.

Artikkel 80
Ettevaatusabinõud

Kui taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi õigusnormid võimaldavad, rakendab see üksus taotleva üksuse põhjendatud taotluse korral õiguskaitseabinõusid, et tagada võlakohustuse sissenõudmine.

Esimese lõigu sätete rakendamiseks kohaldatakse artiklites 73–75 ja 77 osutatud sätteid ja menetlusi *mutatis mutandis*.

Artikkel 81
Kulud

1. Kui nõue tasutakse artiklites 71 ja 72 osutatud kompensatsioonimeetodit kasutades, et nõuta mingit menetlustasu.
2. Taotluse saanud üksus nõuab asjaomaselt isikult sisse ja säilitab kõik artiklite 73–77 ja 81 kohase sissenõudmisega seoses tekkinud kulud kooskõlas õigusnormidega, mida asutuse asukohaliikmesriigis kohaldatakse samalaadsete nõuete suhtes.
3. Liikmesriigid loobuvad vastastikku kõigist nõuetest maksta tagasi määruse (EÜ) nr 883/2004 või käesoleva määruse kohaselt antava vastastikuse abiga seotud kulutused.
4. Kui sissenõudmine põhjustab erilisi probleeme ja on seotud väga suurte summadega, võivad taotlev ja taotluse saanud üksus kokku leppida kõnealuse juhtumiga seotud tagasimaksmise korras.
5. Taotluse esitanud üksuse asukohaliikmesriigi pädev asutus peab taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi pädevale asutusele tagasi maksuma põhjendamatuks osutunud toimingutest tulenevad kulutused ja kahjud, kui toimingute põhjendamatus oli seotud nõude laadiga või taotleva üksuse poolt väljastatud dokumendi kehtivusega.

V jaotis – Muud sätted, ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 82
Ametlik kontroll ja arstlik läbivaatus

1. Ilma et see piiraks artikli 27 kohaldamist, kui III jaotise I, II ja IV peatükis osutatud hüvitiste saaja viibib või elab muu liikmesriigi territooriumil kui riik, kus asub deebitorasutus, viib arstliku kontrolli kõnealuse asutuse taotlusel läbi hüvitisesaaja elu- või viibimiskohajärgne asutus vastavalt viimatinimetatud asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustele. Sellisel juhul on deebitorasutusele siduvad elu- või viibimiskohajärgse asutuse tuvastatud asjaolud.

Kui viibimis- või elukohajärgsel asutusel palutakse vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 82 teostada arstlik kontroll, lähtub ta enda kohaldatavates õigusaktides sätestatud tingimustest. Selliste tingimuste puudumisel pöördub ta

kohaldatavate tingimuste teadasaamiseks deebitorasutuse poole.

Deebitorasutusel säilib õigus korraldada seejärel hüvitiesaaja läbivaatus enda valitud arsti poolt. Siiski võib hüvitiesaaja kutsuda deebitorasutuse asukohaliikmesriigi territooriumile vaid juhul, kui reis ei kahjusta tema tervist ja kui sellega seonduvad reisi- ja elamiskulud kannab deebitorasutus.

2. Kui III jaotise I, II ja IV peatükis osutatud hüvitiste saaja viibib või elab muu liikmesriigi territooriumil kui riik, kus asub deebitorasutus, viib ametliku kontrolli kõnealuse asutuse taotlusel läbi hüvitiesaaja elu- või viibimiskohajärgne asutus. Deebitorasutus edastab viibimis- või elukohajärgsele asutusele küsimused, millele ametlik kontroll peab vastuse andma. Nende puudumisel teostab viibimis- või elukohajärgne asutus kontrolli vastavalt oma õigusaktides sätestatud tingimustele.

Viibimis- või elukohajärgne asutus peab saatma kontrolli taotlenud deebitorasutusele aruande.

Artikkel 83 *Teatamine*

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 1 punktides m, q ja r ja käesoleva määruse artikli 1 punktides a ja b osutatud üksuste ning käesoleva määruse II jaotises mainitud määratud asutuste andmed.
2. Lõikes 1 osutatud üksused peavad olema varustatud elektroonilise tunnusega identifitseerimisnumbri ja elektroonilise aadressi kujul.
3. Halduskomisjon kehtestab lõikes 1 osutatud andmete teatamise tingimused, sealhulgas ühine vorm ja näidis.
4. Käesoleva määruse 4.lisa on avalikkusele kättesaadav andmebaas, mis koondab lõikes 1 osutatud andmeid.
5. Liikmesriigid tagavad lõikes 1 osutatud teabe pideva ajakohastamise.

Artikkel 84 *Dokumendid*

1. Määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse kohaldamiseks vajalike dokumentide näidised, vormid ja vormingud kehtestab halduskomisjon vastavalt artikli 4 sätetele.

Pädevad asutused annavad need käesoleva määrusega hõlmatud isikute käsutusse.

2. Omavahelistes suhetes võivad kahe või enama liikmesriigi pädevad ametiasutused või asutused kokku leppida lihtsustatud dokumentide või lihtsustatud andmevahetuse kasutamises. Kõnealustest kokkulepetest tuleb teatada halduskomisjonile.

Artikkel 85

Teave

1. Halduskomisjon töötab välja vajaliku teabe asjaomaste isikute nõustamiseks seoses nende õigustega ja haldustoimingutega, mida tuleb teha nende õiguste kasutamiseks. Teabe levitamine tagatakse eelistatult elektroonilisel teel selle avaldamisega avalikkusele kättesaadavatel veebilehtedel. Halduskomisjon tagab nende regulaarse ajakohastamise.
2. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 75 osutatud kontrollnõukogu võib esitada arvamusi ja soovitusi teabe ja selle leviku parandamiseks.
3. Liikmesriigid jälgivad, et vajalik teave oleks määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikutele kättesaadav, et anda neile teada määruses (EÜ) nr 883/2004 ja käesolevas määruses tehtud muudatustest, nii et nad saaksid oma õigusi kasutada.
4. Pädevad ametiasutused jälgivad, et nende asutused oleks teadlikud ja kohaldaksid määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse valdkondades ja tingimustel kõiki ühenduse sätteid, õiguslikke ja muid, sealhulgas halduskomisjoni otsused.

Artikkel 86

Valuuta konverteerimine

Määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse sätete kohaldamisel on kahe valuuta vaheline vahetuskurss Euroopa Keskpanga avaldatud viitekurss.

Artikkel 87

Statistilised andmed

Pädevad asutused koostavad ja edastavad statistilised andmed määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse kohaldamise kohta halduskomisjoni sekretariaadile. Need andmed kogutakse ja süstematiseeritakse vastavalt halduskomisjoni poolt kindlaksmääratud kavale ja meetoditele. Komisjon tagab kõnealuse teabe leviku.

Artikkel 88

Lisade muutmine

Käesoleva määruse 1., 2., 3. ja 4. lisa ning määruse (EÜ) nr 883/2004 I, VI, VII, VIII, IX lisasid võib muuta komisjoni määrusega asjaomas(t)e liikmesriigi (-riikide) või nende pädevate ametiasutuste taotlusel ja pärast halduskomisjoni ühehäälsel nõusolekul.

Artikkel 89

Üleminekusätted

Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 87 sätteid kohaldatakse käesoleva määrusega hõlmatud olukordade suhtes.

Artikkel 90
Kehtetuks tunnistamine

1. Nõukogu määrus (EMÜ) nr 574/72 tunnistatakse kehtetuks alates käesoleva määruse kohaldamiskuupäevast.

Määrus (EMÜ) nr 574/72 jääb siiski jõusse ning säilitab õigusliku mõju järgmise suhtes:

- a) nõukogu 14. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 859/2003, millega laiendatakse määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 kehtivust kolmandate riikide kodanikele, kelle suhtes veel ei kohaldata neid sätteid üksnes nende kodakondsuse tõttu,⁸ kuni nimetatud määruse kehtetuks tunnistamise või muutmiseni;
- b) nõukogu 13. juuni 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 1661/85, millega nähakse ette ühenduse võõrtööliste sotsiaalkindlustuseeskirjade tehnilised kohandused seoses Gröönimaaga⁹, kuni nimetatud määruse kehtetuks tunnistamise või muutmiseni;
- c) Euroopa Majanduspiirkonna leping,¹⁰ ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping isikute vaba liikumise kohta¹¹ ning muud lepingud, mis sisaldavad viidet määrusele (EMÜ) nr 574/72, kuni nimetatud lepinguid pole muudetud käesolevat määrust silmas pidades.

2. Viidet määrusele (EMÜ) nr 574/72 nõukogu 29. juuni 1998. aasta direktiivis 98/49/EÜ ühenduse piires liikuvate töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate täiendavate pensioniõiguste kaitse kohta¹² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. juuni 1003. aasta direktiivis 2003/41/EÜ tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta¹³ tuleb lugeda viideteks käesolevale määrusele.

Artikkel 91
Lõppsätted

Käesolev määrus jõustub kuus kuud pärast *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgnevat päeva.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁸ ELT L 124, 20.5.2003, lk 1.

⁹ EÜT L 160, 20.6.1985, lk 7.

¹⁰ EÜT L 1, 31.1.1994, lk 1.

¹¹ EÜT L 114, 30.4.2002, lk 6. Lepingut on viimati muudetud EL-Šveitsi ühiskomitee otsusega nr 2 (ELT L 187, 26.7.2003, lk 55).

¹² EÜT L 209, 25.7.1998, lk 46.

¹³ ELT L 235, 23.9.2003, lk 10-21.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

1.LISA

Kahepoolsete konventsioonide rakendussätted, mis jäävad jõusse, ja uued kahepoolsete konventsioonide rakendussätted

(artikli 8 lõige 1 ja artikli 9 lõige 2)

2. LISA

Riigiteenistujate eriskeemid

(artiklid 31 ja 41)

A. Eriskeemid riigiteenistujatele, kelle suhtes ei kohaldata määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 1. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta

1. Saksamaa

Versorgungssystem für Beamte (riigiteenistujate haiguskindlustusskeem)

2. Hispaania

Mutualismo administrativo (riigiteenistujate, armee ja kohtuametnike eriskeem)

B. Eriskeemid riigiteenistujatele, kelle suhtes ei kohaldata määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 2. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta

1. Saksamaa

Unfallfürsorge für Beamte (riigiteenistujate õnnetuskindlustusskeem)

3. LISA

Liikmesriigid, kes maksavad kulutused tagasi kindlaksmääratud summade alusel

(artikkel 62, lõige 1)

4. LISA

Pädevad ametiasutused ja asutused, elu- ja viibimiskohajärgsed asutused, juurdepääsupunktid, pädevate ametiasutuste määratud asutused ja organid

(artikkel 84, lõige 4)